...ХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

...125 (8032) | 1956 оной майн 29, вторник | Сэн 20 мүнгэн

Колхозуудай полинууд дээрэһээ

Загаһа барилгын зунай сезоние амжалтатайгаар үнгэргэе

...йгал далайн мүльһэнэй хайла... республикымнай загаһашад ...й сезоние гол түлэб эхилдэг ...э. Загаһа барилгын энэ эгээл ...юусалгатай үеын эхилтэр бого...н сат үлэжэ байна. Тиимэһээ ...һа барилгын 1956 оной сезоние ...с бэлэдхэлтэйгээр уттаха ябадал ...публикымнай загаһашадай тү...шын ээлжээнэй хэрэг болоно. ...ургаадахи табанжэлэй түсэбые ...орһоонь урид дүүргэхын түлөө ...нөөр дэлгэрһэн социалистиче... мүрысөөндэ хабаадалсаха зуу... манай загаһашад нэн түрүүндэ ...һа бариха энэ жэлэйнгээ даал...рие амжалтатайгаар дүүргэ... оролдохо байна. Тиихын тула... нёдондонойнгоо алдуу эндүүе ...уулха шухала. Үнгэрэгшэ зунай ...ндо загаһашадай олонхи коллек...үүд муу бэлэдхэлтэй байһан дээ...э Байгалай мүльһэнэй хайлаха... сасуу хүдэлмэреэ үргэнөөр ...лжа шадаагүй һэн.

...нэ жэлдэ загаһа барилгын зунай ...ндо муу бэшээр бэлдэжэ байһан ...ективүүд яһала бии. Горячин...н загаһанай заводойхид үнгэрэг... зунай сезоние бэлэдхэл һайн...гаар эхилһэн дээрэһээ жэлэйн... түсэбые хэдэн һара урид дүүр...н байгаа. Мүнөөшье эндэхи за...ашад бэлэдхэлэй хүдэлмэриие ...ынхиһаа бүри һайнаар үнгэргэ... байна. Заводой коллектив урид ...аалагдаһан түсэбэй ёһоор зэр...сэгүүдээ заһабарилна. Катер...д болон лодконуудай моторнуу...е барандань шахуу бэлэн болгон...й. Загаһашадай бригаданууд ...ээр бүридхэгдөөд, гүльмэ, губ...рнуудаа һэльбэн шэнэлнэ. Горя...скынхид сезонно хүдэлмэридөө ...наар бэлэдхэдэг дээрэһээ жэл бү...э загаһа бариха гүрэнэй түсэ...е горьтойхоноор үлүүлэн дүүргэ... байна.

...эбэшье, республикын загаһанай ...мышленностиин предприятинуу... зунай сезондо бэлэдхэлыень бү...энь хаража үзэхэдэ хангалтагүй ...а юм. Аяар мүнөө болотор за...анай хэдэн заводууд задагай зай... байһаар. Кабанскын загаһанай ...д, Усть-Баргажанай комбинат ...н бусад заводуудта бэлэдхэлэй ...элмэри хэзээ хэзээнэйхиһээ ехээр ...агайруулагданхай. Байгалай ...ьһэнэй унатар тоотойхон үдэр ...бэшье, эдэ предприятинуудта ...тдаагүй моторно лодконууд ба ...ад механизмууд үшөөл олон. ...мэй үедэ зунай сезондо найдаад, ...һэн дороһоо загаһа барилгада ...бхи багатайгаар хабаадалсаһан ...гаданууд бии һэн. Мүнөө тэдэ... загаһа барилгын эгээл харюу...татай үеын ерэхэдэ бэлэдхэлэй ...элмэриие баһал унжагайруулжа ...ань гайхалтай.

...унай сезондо бэлэдхэлэй хүдэл...риин хангалтагүйгөөр ябуулатда... байһанда нэн түрүүн «Байкал...рыбтрестын» ба тэрэнэй пред...иятинуудай хүтэлбэрилэгшэд зэ...эй. Илангаяа трестын хүтэлбэ...эгшэд, инженерно-техническэ хү...дэлмэрилэгшэд эмхидхэлэй хүдэлмэриие һулаар ябуулаа, загаһанай заводуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ хээгүй. Мүнөө болотор трестын склад соо электролебёдко болон бусад механизмууд заводуудта абаашагдаагүй хэбтэһээр.

Республика доторнай тушаатдадаг загаһанай горьтойхон хубинь колхозуудай загаһашадай хүсөөр баригдадаг гээшэ. Тиимэһээ загаһашад-колхознигуудта зохихо анхарал хандуулагдаха байгаа. Теэд бодото дээрээ олонхи колхозуудта бэлэдхэлэй хүдэлмэри мүн лэ хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Прибайкальска, Байкало-Кударын, Баргажанай аймагуудай хүтэлбэрилхы органуудай шухала хэмжээнүүдые абадаггүй дээрэһээ загаһа барилгын колхозууд зэр зэмсэгүүдээ бэлэн болгоогүй. Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо (Баргажан) арбаад лодконууд хэрэгтэй аад бэлэн бэшэ.

Загаһа барилгын зунай сезондо бэлэдхэл гансахан механизмууд болон жэжэ зэр зэмсэгүүдые заһабарилгаар хизаарлагдаха ёһогүй. Агнуурида гараһан загаһашадай байха гэр байра, столово, бани гэхэ мэтэнүүд баригдаха, заһабарилагдаха байна. Зунай халуунда баригдаһан загаһые гутаангүйгөөр тэрэ дарыдань дабһалхын тулада тушаан абалгын пунктнуудай хүдэлмэриие эрид һайжаруулха хэрэгтэй. Дабһа, бочко болон бусад амһартануудые пункт бүхэндэ гүйсэд хүрэхөөр бэлдэхэ шухала.

Загаһашад зунайнгаа сезондо гарахадаа хэдэн һараар хээрын станда байрладаг байна. Энэ үе соо загаһашадай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һайнаар табихын зорилгоор заводуудай партийна организацинууд тодорхой хэмжээ-ябуулганuудые хараалха, агитаторнуудые томилхо ёһотой. Культурна хүдэлмэриие миил саарһан дээрэ хараалаад орхингүй, кино харуулга, лекци уншалга ба хөөрэлдөө үнгэргэлгые саг соонь эмхидхэжэ байха тон шухала. Агитаторнууд хөөрэлдөө хэхэдээ ажалай түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эмхидхэхэ асуудалда анхаралаа табиха, загаһашадай үмэнэхи зорилгонуудые хэлэжэ үгэхэ ёһотой.

«Байкалгосрыбтрестын» предприятинуудай, мүн загаһашадай колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинууд зунай сезондо бэлэдхэлые түргэдхэхэ хэмжээ абаха зуураа, коллектив бүхэнэй абаһан уялгаяа заатагүй дүүргэхэ ябадал хангаха байна. Тиихэ мүртөө коммунистнуудые загаһашадай бригадануудта хубаарилан табиха, шадабари мэргэжэл ехэтэй, харюусалгатай хүнүүдые бригадирнуудаар томилхо хэрэгтэй. Нүхэд загаһашад, зургаадахи табанжэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, гүрэндөө загаһа улам ехээр тушаая!

Н. А. Булганинтай Иранай Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол г-н А. Г. Масуд-Ансари уулзаба

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинтай ...һаа СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол г-н А. Г. Ма...-Ансари майн 26-да уулзажа, хөөрэлдөө. (ТАСС).

Украинын шаба мянга гаран залуушуул комсомольско путёвконуудаар Донбасс ошобо

...ИЕВ, майн 26. (ТАСС). КПСС-...ЦК-гэй ба СССР-эй Министр...дэй Соведэй Хандалгые Украи...н залуушуул халуунаар угтаа. ...гаадахи табанжэлэй шэнэ ба...тануудта ошожо ажаллахые хү...эн залуу хүдэлмэришэд болон ал...аагшадай мэдүүлгэнүүд пред...иятинуудай, барилгануудай болон ...и зургаануудай комсомолой ко...тедүүдтэ бүри олоор ородог бо...о байна.

...онецкэ бассейнэй шахтануудта ...лэй үедэ хэдэн зуун киевэйхид ...ллахаяа ошоо. Үшөө 1500 за... патриодуудые эльгээхэ бэлэд...хэгдэжэ байнхай.

...ашина бүтээлгын «Больше...» гэжэ заводой комсомолецууд—...элмэришэд Николай Ломачин..., Василий Король, Леонид Ла...ков болон бусад иигэжэ бэшэ... «Зоригтой, бушуу солбон хүнүү... хэрэгтэй газарта ошожо хүдэл...лхые бидэнэр хүсэнэбди. Ком...льско путёвконуудаар бидэниие ...асс эльгээхыетнай гуйнабди».

Горькиин нэрэмжэтэ станогууд—автомадуудай заводой, «Укркабель», «Красный экскаватор» гэжэ заводуудай болон Киевэй бусад предприятинуудай залуу олон хүбүүд, басагад Донецкэ бассейнэй шахтанууд болон барилганuудта ошожо ажаллахые хүсэһэн байна.

Донбассста саг үргэлжэ хүдэлмэрилхын тулада Хмельницкэ областиин 1200 гаран залуу хүбүүд, басагад ошоһон байна. Виницкэ, Ровенскэ, Черниговскэ болон бусад республикын, областьнуудай хэдэн мянган залуу хүдэлмэришэд болон колхознигууд шахтануудта, барилганuудта ажаллахаяа ошоо.

Донбассай нүүрһэнэй районуудта ажаллахын тулада комсомольско путёвконуудаар 5300 эдир залуу хүбүүд, басагад ошоод байна. Украинын 17 мянга гаран залуу патриодууд зургаадахи табанжэлэй барилгануудта ошожо хүдэлмэрилхые хүсэжэ байһан тухайгаа мэдүүлээ.

Яруунa

Энэ жэлдэ үндэр баян ургаса абаха зорилгоор Эгэтын МТС-эй механизаторнууд хабарай тарилгые һайн шанартайгаар, һаадгүйгөөр үнгэргэхэ гэжэ бүхы хүсэеэ элсүүлнэ.

Эндэхи Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилдэг 6-дахи тракторна бригадынхид оройн культуранuудай тарилгые һайнаар хэжэ байна. Тарилгаяа эрхим шанартайгаар үнгэргэжэ, мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсаһанайнгаа түлөө эдэнэр колхознигуудай дунда хүндэтэй болонхой.

Мүнөө энэ бригадын механизаторнууд нүхэд С. Цыренов, А. Оскокоев «ДТ-54» трактораар үдэрэйнгөө даалгабарие 130—150 процент дүүргэнэ. Эдэнэрһээ жэшээ абажа, мүн сабшалан, таряалан дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан колхознигуудшье үндэр бүтээсэ туйлана.

Жэшээлхэдэ, март һара соо эндэ эмхидхэгдэһэн Даши Цыбеновэй хүтэлбэрилдэг луговодческо звено һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Энэ звеногойхид сабшаланһаа баян ургаса абаха зорилгоор эртээнһээ һубаг, канава заһажа эхилһэн байгаа. Мүнөө мянган гектар сабшалан, 600 гаран гектар бэлшээриин газар уһалаа. Үшөө 1000 гаран гектар уһалагдаха байна.

Сабшалан уһалжа байһан луговодууд Г. Цыденов, Б. Пылов, Д. Дашиев болон бусад һайнаар хүдэлмэрилжэ, үдэрэйнгөө нормые хододоо үлүүлэн дүүргэнэд.

Иигэжэ сабшалангай газарые һайнаар уһалһанайнь ашаар мүнөө зүлгэ ногоон үдэр ерэхэ бүри үндыжэ байна. Энэ хадаа луговодуудай эршэмтэ ажалай түрүүшын үрэ гээшэ.

Д. Ширабон,
Б. Цыденов.

Иволга

Саянтын МТС-эй комсомольско залуушуулай 10-дахи тракторна бригада «Улаан Оронго» колхоздо эртын тарилгые богони болзор соо дүүргээд, кукурузын тарилга хэжэ байна.

Кукурузын ургасые һайнаар харууһалхын, ряд хоорондынь элдүүрилгые механизированнэ аргаар хэхын тула энэ культура квадратно-гнездовой аргаар тариггдана. Кукурузын үрэһэн һайнаар сэбэрлэгдэһэн, хороор угаагдаһан байна. Мүн томо жэжээрээ илгагдаһан дээрэһээ жэгдээр тариггдана.

Мүнөө тракторист нүхэр Ганжуров «Беларусь» трактораар 70 гаран гектарта кукурузын тарилга хээ. Тэрэ үдэрэйнгөө нормые хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Сеялкэшэн нүхэр Г. Очиров «СКГ-6» маркын сеялкээр тарилгаяа һайн шанартайгаар хэнэ. Мүнөө энэ агрегат кукурузын тарилгые саг болзор соонь үнгэргэхын түлөө эршэмтэйгээр ажаллана.

Р. Бимбаев.

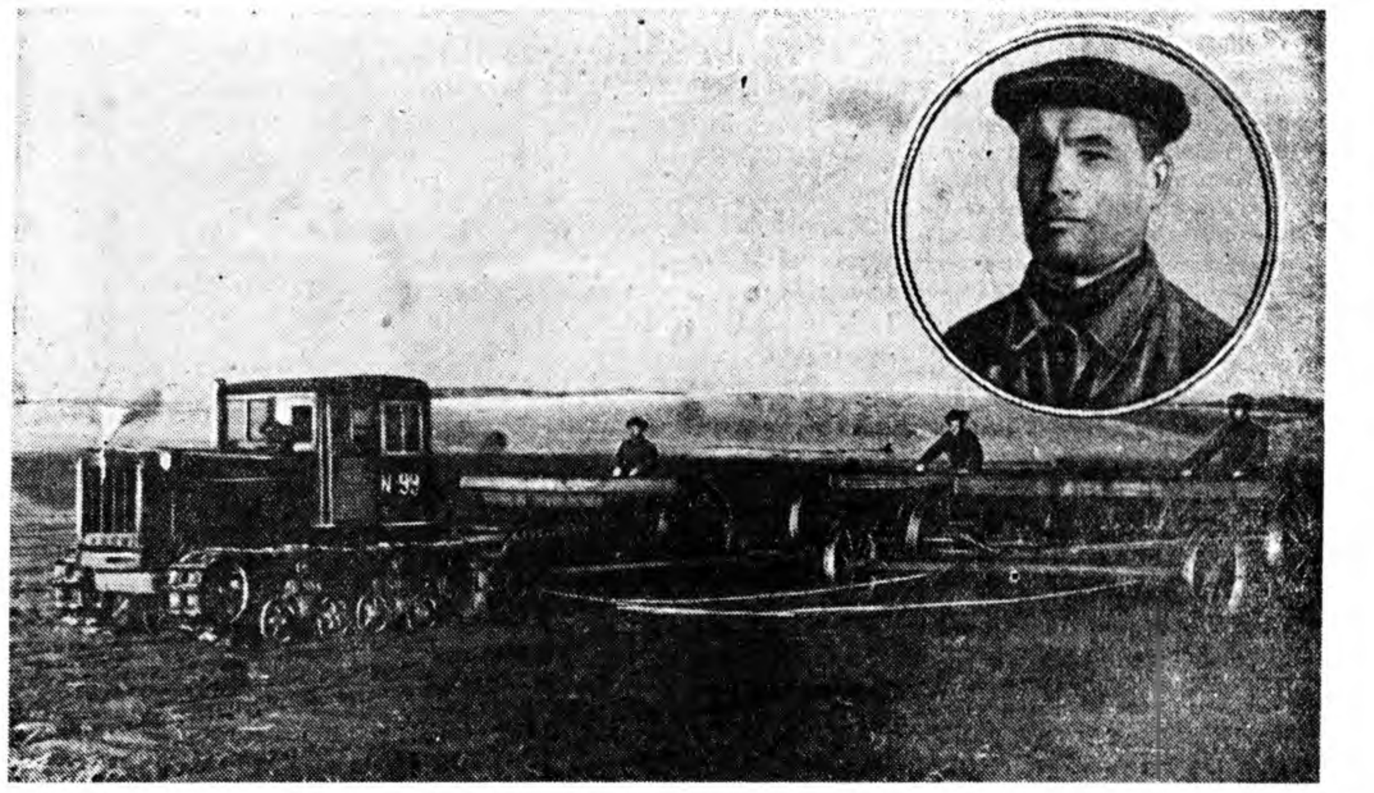
Мухаршэбэр

Сутайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэг 20-дохи тракторна бригадынхид трактор, машинануудаа һайнаар харууһалжа, тарилгын эхилхэһээ һаадгүйгөөр хүдэлмэрилжэ байна.

Трактористнууд нүхэд А. Митрофанов, Р. Бадажапов, Д. Дашиев оройн культуранuудай тарилга хэхэдээ, нормоёо үдэр бүхэндэ 150—180 процент дүүргэнэ.

Иигэжэ тус бригадынхид мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана, ажалайнгаа бүтээсые улам дээшэлүүлнэ.

Ц. Бадлуев.

Мухаршэбэрэй аймагай Хонхолойн МТС-эй тракторист Филипп Дементьевич Варфоломеев мүнөө хабарай тарилгын үедэ трактораа үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглана. Тэрэ «ДТ-54» трактораар 33 гектарай орондо 60—70 га хүрэтэр ороohото культуранuудые үдэр бүри тарина.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: агрегат таряа хаяжа ябана. Хүреэ соо Ф. Д. Варфоломеев.

З. Веснинагай фото.

Республикын аймагуудта хабарай тарилгын ябаса тухай 1956 оной майн 25-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Хабарай тарилга бүхыдөө	Ороohото культуранuудай тарилга	Хартаабха тарилга	Ногоон конвейерэй тарилга (гектараар)	Силос болохо кукуруза тарилга (гектараар)	Овощь тарилга
Мухаршэбэрэй	73,7	87,5	26,5	604	268	6,4
Тарбагатайн	72,5	90,8	53,7	442	4	—
Бичурын	72,3	84,4	20,5	936	783	5,7
Иволгын	71,0	94,7	14,7	357	89	8,8
Хоринн	69,9	97,9	10,7	403	—	3,1
Кяхтын	68,9	105,5	29,7	464	810	—
Хэжэнгын	68,0	84,8	—	516	—	—
Закаменай	63,8	97,5	—	—	—	—
Кударын	63,4	80,7	23,2	658	313	7,0
Түнхэнэй	62,5	75,3	35,5	436	—	2,0
Байкало-Кударын	62,2	77,1	23,9	160	—	16,6
Прибайкальска	60,8	86,9	—	145	—	4,1
Баргажанай	60,5	77,6	43,9	273	—	—
Ториин	59,9	82,7	13,5	192	—	—
Яруунын	59,3	88,9	—	689	—	—
Заиграйн	59,2	79,9	4,1	25	47	5,4
Курумканай	58,3	69,8	9,7	529	—	—
Кабанскын	57,6	85,3	9,3	232	—	13,3
Сэлэнгын	48,4	73,1	9,1	393	239	7,3
Зэдын	45,4	60,0	12,1	200	1099	—
Баунтын	15,8	62,0	—	—	—	—

Дутуугаа дары усадхаха

Сэлэнгын аймагай XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз мүнөө жэлдэ 15 гектарта хартаабха, 8 гектарта овощь тариха байна. Энэ колхоз огородой культуранuудые тарилгада һайнаар бэлэдхээ. Колхозой правлени хартаабхын үрэһэ хүсэд бэлэдхээд, дулаан гэртэ байлгажа, эшыень ургуулха хүдэлмэри саг соонь эмхидхэһэн байна. Хартаабхаяа намарай пар дээрэ тарихань. Газарай гэдэхэтэй сасуу тэрэ участогаа борнойлоо һэн. Тиихэдэ хартаабха тариха газарта наг шэбхэ ехээр гаргагдаад, бултадаа халаагдаа. Мүн овощиин тарилгада бэлэдхэл муу бэшээр хэгдээ. Огородой бригадынхидта колхозой агроном Елизавета Ласточкина саг үргэлжэ туһаламжа үзүүлнэ. Бригадын гэшүүд гектар бүриһөө 250 центнер капустын, 100 центнер помидорой ургаса абахаар түсэблэнэ.

Молотовой нэрэмжэтэ колхоз овощной культуранuудые 10 гектарта, тэрэ тоодо 7 га капуста, 2 га үгэрсэ, 0,5 помидор тариха байна. Гүрэндөө эртын овощь горьтойгоор тушаахын түлөө колхоз теплицнэ ажахые зүбөөр эмхидхэнэ. Мүнөө теплицэ соонь үгэрсэ, помидор таригданхай. Тэдэнь яһала һайнаар ургажа, сэсэглэжэ байна.

Хартаабха, овощиин тарилгада мүн Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз муу бэшээр бэлэдхээ.

Гэбэшье, МТС-эй харьяата нүгөөдэ хоёр колхоз—Сталинай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд огородой культуранuудые тарилгада муугаар бэлэдхээ. Сталинай нэрэмжэтэ колхоз мүнөө жэлдэ 56 гектар хартаабха тариха түсэбтэй. Гэбэшье, энэ участогта тарилга хэхэ үрэһэн хүсэлдүүлэгдөөгүй байна. Колхозойхид ойройдоо 16 гектарта тарилга хэхэ үрэһэтэй. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд энээн тушаа хэмжээ абахые, дутуу үрэһэеэ олохые оролдоногүй. Үтэгжүүлгэ ехээр хэгдэһэн газарта овощной культуранuудай үндэр ургаса ургадаг гэжэ хэндэшье мэдээжэ. Гэбэшье, тус колхозой огородой бригада (бригадирынь А. Лубсанов) огородтоо наг шэбхэ багаар гаргаа. Нэгэ гектарта ойройдоо 20-ёод ашаа хүртэнэ. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой огородой бригадынхид үнэһэ, шубуунай аргал суглуулнагүй. Теэд колхозой агроном нүхэр Цыренов иимэ баримтатай эбсэшоо.

Б. Ширеторов.

Хоёр звено кукуруза тарина

Адуу малаар олон Ториин аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозойхид тэжээлэй һайн база байгуулхын түлөө һүүлэй жэлнүүдтэ ехэ оролдолго гаргажа байдаг. Энээнэй ашаар ниитын мал үбэлжэлгын үедэ хүсэд хүрэхэ бүдүүн тэжээлээр—үбһэ, солоомоор хангагдадаг болоо. Теэд шэмэтэ тэжээл—силос дуталдана.

Үбэлжэлгын үедэ малдаа бардам хүрэхэ силос даража абаха зорилгоор үнгэрэгшэ жэлдэ энэ колхозойхид үргэлжэ ехэ полинууд дээрэ кукуруза тариһан байгаа. Теэд үрэһэ хүрэнгэ дан эртэдүүлжэ таригдаһан, зундаа кукурузын хойноһоо харууһа һулаар эмхидхэгдэһэн байгаа. Тиигэжэ зарим полинууд дээрэ кукуруза яһала һайнаар ургабашье, үргэлжэдөө гандашаһан гү, али тон бирагүйгөөр ургаһан байна. Нёдондонойнгоо алдуу дутуунуудые һайнаар хараадаа абан, мүнөө жэлдэ кукурузa тарилгадаа эртээнһээ бэлэдхэжэ эхилһэн байна. Энэ жэлдэ кукуруза таригдаха 200 гектар газарай ехэнхи талмайнууд дээрэ һайрамай уһан тогтоогдоһон, наг шэбхэ гаргагдаһан байгаа. Тиигээд хабартаа эртүүр хорёод хүнһөө бүридэһэн кукуруза ургуулха 2 звено эмхидхэгдээд, поли дээрэ хүдэлмэрилжэ захалһан байгаа. Нэгэдэхи звеноень Бата Мунко Гармаев, хоёрдохииень—кукуруза ургуулгаар нилээд дүй дүршэлтэй болоһон Галина Попова гэгшэ хүтэлбэрилнэ. Хоёр звено мүнөө хабартаа һайрамай уһа тогтоохоһоо гадна, 1050 тонно наг шэбхэ, 50 тонно үнэһэ, 11 тонно шубуунай аргал полинууд дээрэ гаргаа.

Һая кукуруза ургуулгын звеногойхид Ториин МТС-эй механизаторнуудтай хамта наруули дулаан газарнуудайнгаа полинуудһаа эхилэн кукуруза тарижа захалба.

— Нёдондо майн арбаадаар газарай хүрьһэнэй дулаасаагүй байхада кукуруза тарижархиһамнай үрэһэнүүдынь бурьтажа, олонхинь хосоршоо һэн,—гэжэ звеньевод Батомунко Гармаев хөөрэнэ.—Харин мүнөө жэлдэ нёдондонойхидоо орходоо хахад һара шахуу хойно, һайнаар элдүүрилэгдэһэн, үтэгжүүлэгдэһэн газар дээрэ кукуруза тарихамнай. Одоол мүнөө жэлдэ кукурузын һайн ургаса хуряахамнай гэжэ лаб найданабди.

Хэдэхэн хоног соо кукурузын полинуудай хахадһаа ехэнхинь таригдаба.

М. Гончиков.

Дээдэ һургуулинуудта һурагшадые абалга һаяар эхилхэнь

☆ ☆

СССР-эй Дээдэ һургуулинуудай министр В. П. Елютинтэй хөөрэлдөөн

☆ ☆ ☆

Шэнэ табанжэлээр хараалагдаһанай ёһоор, дээдэ ба дунда эрдэмтэй мэргэжэлтэдые һурган гаргалга ниитэ дээрэнь нэгэ хахад дахин дээшэлүүлхэ зорилго табигданхай. Кадрнуудые бэлэдхэлэй шанар һайжаруулгада ехэхэн анхарал хандуулагдана. Энээнтэй дашарамдуулан, дээдэ һургуулинуудта һурагшадые абалгын гуримда хубилалта оруулагдаа.

Үйлэдбэридэ хоёр жэлһээ доошо бэшэ хүдэлмэрилһэн залуушуулые, мүн Советскэ Армиһаа ба Далайн-Сэрэгэй Флодһоо табигдаһан хүнүүдые абажа, энэ жэлдэ дээдэ һургуулинуудта һурагшадай тоо ехээр нэмээгдэхээр хүлеэгдэнэ. Шэлэн абаһан мэргэжэлэйнгээ талаар эгээн шухала предмедүүдээр «һайнһаа» доошо бэшэ сэгнэлтэ абаһан байгаа һаань, түрүүшын ээлжээндэ тэдэ хүнүүдые абтаһан дээрэ тоолохо эрхэ дээдэ һургуулинуудта олгогдохо байна.

Уралай, Сибириин, Дальна Востогой, Казахстанай дээдэ һургуулинуудта һурагшадые абалга нилээд ехэ болгогдохо юм. Үдэшын ба заочно дээдэ һургуулинуудта һурагшадые абалга нилээд ехэ болгохоор хараалагданхай. Конкурсно экзамен баригшадай хэхэ хүдэлмэринь шэлэжэ абаһан мэргэжэлдээ таараха байгаа һаань, тэдэ хүнүүдтэ тусгаар анхарал табигдаха юм.

Заочно дээдэ һургуулинуудта оролгые хүнгэдхэхын тула мэдүүлгэ үгэлгын ба һургуулида орохо экзамен барилгын талаар ажалшадта зохистой болзорнууд тодорхойлогдоо. Гэхэтэй хамта, сезонно хүдэлмэриин услови хараада абтана. Жэшээлхэдэ, заочно техническэ, экономическа ба юридическэ дээдэ һургуулинуудта—апрелиин 1-һээ июлиин 20 хүрэтэр, гол мүрэнэй транспортын, хүдөө ажахын, геологическа, торфяной дээдэ һургуулинуудта ноябриин 1-һээ декабриин 31 хүрэтэр мэдүүлгэнүүдые абаха гэжэ тогтоогдоо.

Һурагшадые шалган абалгын комиссинууд хадаа шэлэн абаһан мэргэжэлэйнгээ талаар эгээн шухала удхашанартай предмедүүдээр экзамен баригшадай үгэһэн харюунуудта тусхай анхарал хандуулха уялгатай. Филологическа, түүхын, юридическэ факультедүүдтэ ороһон хүнүүдтэ предмедүүдынь — ород хэлэн, литература, түүхэ; энергетигүүдэй, машина бүтээгшэдэй, геологуудай мэргэжэл шэлэһэн нүхэдтэ — математика, физикэ, хими болоно. Хариин хэлэндэ һуралсаха ябадалда ехэ анхарал хандуулагдана.

Мүнгэн медаляар шагнагдаһан хүнүүдһээ, мүн техникумүүдэй отличнигуудһаа ороһон мэдүүлгэнүүдэй нормоһоо үлэмжэ олон байһан дээрэһээ тэдэнэй шэлэһэн мэргэжэлдэ эгээн дүтүүр хабаатай нэгэ предмедээр экзамен бариха гурим бүри үнгэрэгшэ жэлдэ дээдэ һургуулинуудта тогтоогдоһон байгаа. Мүнөө иимэ экзамен сээжээр үгтэхэһөө гадна, бэшэлгээр үгтэхэ байна. Дээрэ заагдаһан хүнүүд бусад бүхы дээдэ һургуулинуудта оролгын экзаменгүйгөөр абтаха юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда хабаадагшад дунда һургуули дүүргэхэдээ медаляар шагнагдаһан гү, али эрхимээр дүүргэһэн аттестадтай байгаа һаа, оролгын экзаменгүйгөөр абтаха.

Дээдэ һургуулинуудта һурагшадые абалгатай холбоотой асуудалнуудые дээдэ һургуулинуудай директорнууд, (ректорнууд) эсэслэн шиидхэхэ байна. Ехэхэн конкурс болохо байһан туладань, СССР-эй Дээдэ һургуулинуудай министерство хадаа конкурс гаража шадабашье, дээдэ һургуулинуудта абтаагүй хүнүүдые бусад дээдэ һургуулинуудта хубаарилхагүй юм. Гэхэ зуура, иимэ хүнүүдтэ зорюулагдаһан һууринуудтай байһан ондоо дээдэ һургуулида июлиин 31 болотор орохо эрхэ техникумүүдэй отличнигуудта, медальнуудаар шагнагдаһан хүнүүдтэ олгогдоно.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партийна хүтэлбэриие һайжаруулха

Шэнэ табанжэл соо городуудта гэр байрануудай барилгын хэмжээн табадахи табанжэлэйхиһээ хоёр дахин ехэ болохо байна. Мүн манай республикын столица Улан-Удэ городто барилгын горьтойхон хүдэлмэри хэгдэхэ юм. Ганса энэ жэлдэ 30 мянга гаран квадратна метр талмайтай гэр байра баригдажа бэлэн болохо, хэдэн культурно-ажаһуудалай байранууд, тэрэ тоодо хоёр шэнэ һургуули, хүүгэдэй гурбан сад, партийна библиотекын байшан, спортивна зал, республиканска больницын хирургическа корпус болон бусад барилганууд дүүргэгдэхэ байна. Гадна, промышленна ехэхэн барилга хэгдэнэ.

Барилгын хүдэлмэри хэды ехэ байбашье, саг болзор сооһь дүүргэжэ боломоор юм. Мүнөө барилгын организацинууд кадрнуудаар олон, техникээршье элбэг. Зүгөөр эдэ арга боломжонууд барилга дээрэ хангалтагүйгөөр хэрэглэгдэнэ.

Барилгын олохон организацинууд урданайхидаал адли муугаар хүдэлнэ, түсэбөө һара бүри дүүргэнэгүй, гүрэнэй мүнгэн зөөри үлүү ехээр гаргашална. Мүн барилга хэхэ нёдондо жэлэй түсэб дүүргэдэнгүй үлэһэн юм. Барилгашадай нобшоор ажаллаһан дээрэһээ республиканска больницын терапевтическэ таһагай корпус, мебельнэ фабрика, һургуулиин нэгэ байшан болон бусад шухала барилганууд болзор соогоо ашаглалгада оруулагдаагүй һэн. Тиихэдэ баригдажа эхилэгдэһэн олон барилганууд зогсоогдошоо. Жэшээнь, Мухинска үйлсэдэ нэгэ кинотеатр, ПВЗ-дэ нэгэ универмаг, хүүгэдэй сад барижа эхилһээр 3 жэл болобо, гэбэшье, эдэ барилгануудай хэзээ дүүргэгдэхэ байһаниинь мэдэгдэнэгүй.

Барилгашадай хүдэлмэридэ энэ жэлдэшье ехэ хубилалта болоногүй. Харин Бурмонголстрой трестын городской участогуудай, мяха-консервын комбинадтахи барилгын управлениин, нютагай промышленностиин барилгын монтажна управлениин коллективүүд хүдэлмэреэ ехэ һуладхаба.

Барилгын хүдэлмэри яахадаа иимэ удаанаар ябана гээшэб? Барилгын организацинуудай муугаар хүдэлмэрилһэнэй гол шалтагаан хадаа барилганууд дээрэ партийно-эмхидхэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэри ехэ һулаар табигданхай. Барилгануудта олохон парторганизацинуудта коммунистнууд үсөөн юм. Тиимэһээ барилга дээрэ коммунистнуудай үүргэ һула байна. Партийна организацинууд техникые һайнаар ашаглаха, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые хэрэглэхын түлөө барилгашадай дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри һулаар ябуулна, социалистическэ мүрысөөе ёһо тэдыгээр, хайша хэрэгээр хүтэлбэрилнэ.

Бурмонголстрой трестын табадахи ба зургаадахи участогуудай начальнигууд нүхэд Акопян, Казакевич гэгшэд 1956 оной уялгануудые зүбшэн хэлсэхэдээ мүрысөөндэ хабаадаһан хүдэлмэришэн бүхэндэ һайнаар ажаллаха бүхы арга нүхэсэл байгуулха тухай гоё, гоёор хэлэһэн аад, бодото дээрээ барилгашадай бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахын тула юушье хээгүй байна. Тиимэһээ коллективүүдэй абаһан социалистическэ уялганууд дүүргэгдэнгүй, саарһан дээрээ үлэжэ, барилга хэхэ түсэб таһалдуулагдана. Барилгын хүдэлмэриин үнэ сэн угаа ехэ байһаар.

Хэрбээ эдэ участогуудай парторганизацинууд социалистическэ уялгануудай дүүргэлтын түлөө хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табяад, хүдэлмэриинь үдэр бүри шалгажа, барилгашадай дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулаа һаань, нилээд хубилалта болохо байгаа.

Железнодорожно райондо ажалладаг барилгын-монтажна управлениин партийна организаци (секретарьнь нүхэр Головченко) барилгын хүдэлмэридэ ехэ һулаар нүлөөлдэг байна. Эндэхи зарим коммунистнууд ажалда эдэбхи багатайгаар хабаадана. Партийна организаци барилгын хүдэлмэриин хэр зэргээр ябажа байһые шалгадаггүй, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгые дээшэлүүлдэггүй, баталан абаһан шиидхэбэринүүдээ дүүргэдэггүй. Тиихэдэ барилга дээрэ ойлгуулламжын хүдэлмэри оройдоо ябуулагданагүй. Хүдэлмэришэдэй үйлэдбэриин зүблөөн болодоггүй байна.

Эгээл иимэ ушарһаа тус управлени барилга хэхэ түсэбөө һара бүри дүүргэнэгүй. Тэд иимэ байдалтай парторганизаци ба управлениин хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Шевченко, Шмарголина гэгшэд эбсэшоод байдаг.

Барилгануудтахи парторганизацинуудай хангалтагүй хүдэлмэриин түлөө партиин районно комитедүүд нилээд зэмэтэй. Партиин райкомууд барилгын хүдэлмэриие халирхайгаар хүтэлбэрилнэ. Эгээл иимэһээ городой барилганууд дээрэ мүнөөшье болотор ехэхэн дутагдалнууд тохёолдоһоор.

Партиин райкомууд, партийна эхин организацинууд барилгашадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һулаар ябуулна. Барилганууд дээрэ ажаллаһаг хүдэлмэришэдэй дунда ажалай журам һула байна. Ажалдаа гарахагүй, хожомдохо ушарнууд үзэгдэнэ.

Райкомой хүдэлмэрилэгшэд барилганууд дээгүүр яһала ябадаг заншалтай. Зүгөөр тэдэнэй ошожо ерэһэнэй һүүлээр барилгашадай хүдэлмэридэ хубилалта болодоггүй. Юундэб гэхэдэ, райкомой хүдэлмэрилэгшэд барилганууд дээгүүр ябахадаа тэндэхи ажал хэрэгтэй һайса танилсадаггүй, партийна организацинуудай хүдэлмэридэ туһалдаггүй, харин «хүтэлбэрилхы заабари» үгөөд лэ бусашадаг байна. Партиин райком «Забайкаллестранстрой» трестын городской участогай хангалтагүй хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа хэдэн удаа ябуулга хэһэн юм. Зүгөөр участогай хүдэлмэридэ өөдтэй хубилалта болоогүй. Тус участогай партийна организацида агитколлектив бии юм. Тэд агитаторнуудай хэһэн хүдэлмэри гэжэ харагданагүй. Лекци, хөөрэлдөөнүүд үсөөн үнгэргэгдэнэ.

Городской райондо залуу барилгашадай хамтын байра бии. Тэд эндэ хүмүүжүүлгын ямаршье хүдэлмэри ябуулагданагүй. Барилгын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд, парторганизацинуудай секретарьнууд залуу барилгашадай байра байдалаар һонирхоногүй.

Партиин райкомууд, партийна эхин организацинууд барилгашадай дунда эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, техникые дүүрэн хүсөөрнь ашаглахын түлөө зоримгойгоор тэмсэхэ ба барилгын хүдэлмэриин шанарые һайжаруулхын түлөө оролдохо ёһотой. Партийна организацинууд түрүү дүй дүршэлые дэлгэрүүлэн нэбтэрүүлхэ хэрэгые толгойлжо, барилгын хүдэлмэриие индустриальна аргаар хэдэг болохын түлөө бүхы коммунистнуудые, барилгашадые элсүүлхэ нангин уялгатай.

А. Лебедев, КПСС-эй Улан-Удын горкомой промышленно-транспортна таһагые даагшын орлогшо.

Москва. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ СССР-эй Гүрэнэй библиотекын шэнэ залнууд соо 1956 ондо зохёогдоһон номуудай ба зурагдаһан графикын болон плакадуудай Бүхэсоюзна выставкэ нээгдээ. 170 шахуу хэблэлэй газарнууд энэ выставкэдэ хабаадалсаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эндэ орогшод выставкые хаража байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Овощиин үндэр ургаса абахын түлөө

Иволгын аймагай «Коммунизм» колхоз һүүлэй хэдэн жэлэй турша соо овощь һайнаар ургуулжа, тэрээнһээ олзо доход ехээр абажа байна. Илангаяа Цыренжап Пурбуевагай звено овощь һайнаар ургуулдаг юм. Нёдондо тус звено гектар бүриһөө эгээ ехынь 350 центнер үгэрсэ, 185 центнер капуста, 335 центнер помидор абаһан байна.

Энэ жэлдэ звеногойхид нёдондонойхиһоо бүри ехэ ургаса абаха түсэбтэй. 5 га капустынгаа гектар бүриһөө 200 центнер, 4 га үгэрсынгөө гектар бүриһөө 300 центнер, тиихэдэ 1 га помидорһоо 350 центнер ургаса абаха гэһэн уялга абанхай.

Иимэ ургаса абахын тулада Ц. Пурбуевагай звеногой гэшүүд хамаг хүсэ шадалаараа оролдоно. Огород тариха участогта 250 тонно наг шэбхэ, 20 центнер шубуунай аргал, 30 центнер үнэһэн гаргагдаа. Звеногой парнигта һайн рассада ургажа байна. Энэ үедэ звеногойхид үгэрсэ тарилгада бэлэдхэл дүүргүүтэй байна, рассада һуулгахаяа газараа бэлэдхэнэ.

П. Петров.

Болбосон түхэлтэй тосхон

Хандагатайн леспромхозой Наран гэжэ модо бэлэдхэлэй пунктын хүдэлмэришэдэй тосхон жэл ерэхэ тудам болбосон түхэлтэй боложо байна. Эндэ байрын олохон гэрнүүд баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Энэ тосхондо стационарна киноустановкотой ехэ клуб, эхин һургуули, 4 магазин, столово, электростанци, фельдшерскэ пункт бии.

Тосхониие болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэ 700 мянган түхэриг һомологдоо. Энэ мүнгөөр шэнэ электростанци, больница, хүүгэдэй ясли, байрын гэрнүүд баригдаха.

Һүүлэй жэлдэ модошод өөртөө гэрнүүдые баридаг болоо. Тэдээндэ гүрэн удаан болзороор мүнгэ урьһалжа, туһаламжа үзүүлнэ.

А. Николаев.

Югославиин Арадай Федеративна Республикын Президент Иосип Броз Тито Советскэ Союзда ерэхэнь

Югославиин Арадай Федеративна Республикын Президент Иосип Броз Тито энэ оной июниин 2-то Советскэ Союзда айлшалжа ерэхэнь. Президент Тито Советскэ Союзда гурбан неделиин турша соо айлшалхадаа, Москваһаа гадна, Советскэ Союзай бусад олон городуудта хүрэхэ, научна ба культурна эмхи зургаануудта, промышленна предприятинуудта орожо хараха байна. Мүн энэ үе соо югославска ба советскэ хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондо олон хөөрэлдөөнүүд болохоор хараалагдана.

Союзна гүйсэдхэхэ вечын түрүүлэгшын орлогшо Эдвард Кардель, гадаадын хэрэгүүдэй талаар гүрэнэй секретарь Коча Попович, Союзна гүйсэдхэхэ вечын гэшүүн Миялко Тодорович, Хорватиин Арадай республикын гүйсэдхэхэ вечын түрүүлэгшэ Яков Блажевич болон бусад Президент Тито, тэрэнэй һамган хоёртой хамта Советскэ Союзда ерэхэ юм.

Зүүн Пакистанай хүн зондо Советскэ Союз туһаламжа үзүүлбэ

Зүүн Пакистанай хүн зон һүүлэй үедэ хёо аюулда дайрагдажа ехэ хохидолдо ороо. Уһанай үер боложо, мүн хүдөө ажахын хоротон олоор дэлгэржэ нилээд ехэ талмай дээрэ тарилгыень гэмтээн усадхаа. Тэрээнһээ уламжалан Зүүн Пакистанда эдеэ хоолой зүйл ехээр дутана.

Энээнтэй дашарамдуулан СССР-һээ Пакистанда байдаг Посол И. Ф. Шпедько Советскэ правительствын даалгабаряар Пакистанай премьер-министр Мохаммед Алида орожо, Зүүн Пакистанай хүн зоной хохидолдо ороһон тушаа Советскэ правительствын һанаагаа зобожо байһаниие элишэлэн мэдүүлээ. Тэрэшэлэн Советскэ правительство хүдөө энэрхы сэдьхэлэй мэдэрэлтэй, хани барисаата пакистанска арадта туһалха эрмэлзэлгэтэй байһан дээрэһээ Зүүн Пакистанай хүн зондо түлөөһэгүйгөөр эдеэ хоолой зүйлнүүдээр туһаламжа үзүүлхэ гэжэ шиидхээ. Тус зорилгоор энэ оной июнь—июль һарануудта 20 мянган тонно рис, 20 мянган тонно шэниисэ зүүн пакистанска засагаархидта үгэхэ гэһэн заабари гаргаһан байна гэжэ Посол премьер-министртэ мэдээсээ.

Советскэ правительствын энэ һайн сэдьхэлэй хэмжээ абаһые пакистанска правительство баясхалантайгаар угтаа.

Экономическа Харилсан туһалалсалга эрхилхэ Соведэй сесси

Экономическа Харилсан туһалалсалга эрхилхэ Соведэй (СЭВ) ээлжээтэ сесси 1956 оной майн 18-һаа 25 хүрэтэр Берлиндэ болоо.

Соведтэ хабаададаг оронуудай арадай ажахын гол һалбаринуудые, тусхайлбал: машина бүтээлгые ба оптико-приборно промышленностиие, хара ба үнгэтэ металлургиие, нүүрһэнэй, нефтяной ба газово промышленностиие, химическэ промышленностиие, хүнгэн промышленностиие, хүдөө ажахые ерэхэ табанжэлдэ (1956—1960 онуудта) зүбөөр таарулан хүгжөөхэ асуудалнуудые СЭВ-эй сесси зүбшэн хэлсээ.

Үйлэдбэриин хэмжээн ба гол шухала машинануудые, түхеэрэлгэнүүдые, түүхэй эд, түлишэ ба эдеэ хоолой зүйлнүүдые бэе бэедээ үгэлсэхэ тухай һанамжа дурадхалнууд хамаатай оронуудай хоорондо зүбшэгдэжэ СЭВ-эй сесси дээрэ баталан абтаа.

Машина бүтээлгын ба оптико-приборно промышленностиин саашанхи хүгжэлтые хаража үзэхэдөө, оронуудай үйлэдбэриие тусхай мэргэжэлтэй болголгые үргэнөөр эрхилхэ, техническэ саашанхи дэбжэлтэ түйлаха хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан байна.

Хара металлургида хэрэгтэй болодог зүйлнүүдэй базые—түмэрэй рудa болон коксологдодог нүүрһэ малтан абалгые, коксо үйлэдбэрилгые хүгжөөхэ, тэрэшэлэн үнгэтэ металлургида хэрэгтэй болодог зүйлнүүдэй базые хүгжөөхэ асуудалнууд хаража үзэгдөө. СЭВ-тэ хабаададаг оронуудай хоорондо экономическа харилсаа холбоо байгуулга Европейскэ арадай демократиин оронуудые Польшоһоо эльгээгдэхэ шулуу нүүрһээр, СССР-һээ эльгээгдэхэ түмэрэй рудагаар хангаха хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэхэ байна.

Хүдөө ажахын хүгжэлтын холо хараата түсэбүүдые хаража үзэхэдөө, хүдөө ажахын продукциин тусхайлбал, ороохо таряа үйлэдбэрилгые горьтойгоор дээшэлүүлхэ асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулагдаа. Минеральна үтэгжүүлгын промышленностиие горьтойгоор үргэдхэлгэдэ, мүн мүнөө үеын хүдөө ажахын машинануудые үйлэдбэрилгые саашадань хүгжөөлгэдэ зорюулагдаһан һанамжа дурадхалнууд зохёогдоо.

СЭВ-тэ хабаададаг оронуудай арадай ажахые электроэнергеэр хангаха асуудалнууд тон ехэ удхашанартай гэжэ тоолоод, СЭВ-эй сесси хадаа Соведтэ хабаададаг оронуудай бэе бэедээ электроэнерги дамжуулан үгэлгые үргэдхэхэ тухай, Дунайн уһанай ресурснуудые комплексноор хэрэглэхэ схемэ зохёохо тухай дурадхалнуудые бэлэдхэхэ хүдэлмэриин программые зүбшэн хэлсэһэн ба баталан абаһан байна.

СЭВ-тэ хабаададаг оронуудай тус тус министерствонуудэй ба зургаануудай хоорондо сэхэ холбоо барисаа байгуулгые үргэдхэжэ, экономическа, научно-техническэ харилсаа холбоо байгуулха хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэхэ тухай асуудал хаража үзэгдөөд, зохихо шиидхэбэринүүд баталан абтаа.

Экономическа Харилсан ажаллалга эрхилхэ Соведэй сесси дээрэ Хитадай Арадай Республикын түлөөлэгшэ, Югославиин Арадай Федеративна Республикын түлөөлэгшэ ажаглагшад боложо байлсаа.

Агитаторай блокнот

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой пропаганда ба агитациин таһагай агитаторай блокнодой ээлжээтэ номер хэблэлһээ гараба.

«Хөөрэлдөөндэ хэрэглэхэ материалнууд» гэһэн бүлэг соо Л. Караевай «Эб найрамдалай ба хани барисаанай аяншалга», А. Хамагановай «Арад зоной зол жаргал тухай агууехэ анхарал оролдолго», К. Петровой «Областынууд хоорондын социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлхын түлөө» гэжэ статьянууд толилогдоо.

Экономическа темэдэ гэһэн бүлэг соо «Газараа уһалха гээшэ ургаса дээшэлүүлхэ, ороохо таряа болон үбһэ тэжээл абахын тула хүсэ, зөөри багаар гаргаха шухала арга болоно» гэжэ аймагай экономическа конференци дээрэ Иволгын МТС-эй главна агроном нүхэр Ф. Е. Братушенкын хэһэн элидхэлһээ толилогдобо.

К. Пашинай «Рязанска колхозниГууд хайшан гээд һү ехээр һаажа абанаб» гэһэн статья «Түрүүшүүлэй дүй дүршэлэй трибунын» бүлэг соо хэблэгдээ.

«Мэргэжэлтын зүбшэл» гэжэ бүлэг соо Н. Барнаковой «Кукурузын элбэг баян ургаса абая» гэһэн статья толилогдоо.

Агитаторнуудта туһаламжа

Арад зоной ажана байдалые һайжаруулха агуу ехэ оролдолго

Коммунистическэ партиин ябуулжа байгаа бүхы эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэринь арад зоноймгоо материальна болон культурна хэмжээе һайжаруулгада зорюулагданхай байдаг.

КПСС-эй XX съездээр баталагдаһан СССР-эй экономико болон культурые хүгжөөлгын асари ехэ программын бэелүүлэгдээд байхада советскэ арадай ажабайдал шэнэ, бүри үндэр шатада хүгжэн гараха байна.

Манай ороной экономикын гол үндэһэниинь хадаа хүндэ промышленность болоно. Тиимэһээ хүндэ промышленностиие булюу түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэгтэй гэжэ XX съезд өөрынгөө шиидхэбэринүүд соо шухалашалжа зааһан байна. Ниитын үйлэдбэриин хүгжөөд байһан мүнөөнэй хэмжээн хадаа хүндэ индустриие хүгжөөхэтэй нэгэн доро арадай хэрэглэмжын эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые гаргадаг промышленностиие саашадань түргөөр хүгжөөхэ арга олгоно. Зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XX съездын баталһан Директивэнүүдэй ёһоор арад зоной хэрэглэмжын зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэ тухайлхада 60 процентээр ехэ болгогдохоор хараалагдаһан байна. Шэнэ табанжэлэй туршада манай орон дотор хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин 1600 гаран томо предприятинууд шэнээр баригдаха юм. Тэрэ тоодо манай республикада, жэшээлхэдэ, Улан-Удын сэмбын фабрика олон янзын сэмбэ нэхэдэг болохо. Энэ фабрикада үйлэдбэриин шэнэ, бүри нарижуулагдаһан түхеэрэлгэнүүд олоор табигдаха байна. Энээнэй ашаар фабрикын үйлэдбэриинь хүсэн 2 дахин ехэ боложо, гаргадаг продукциинье шанар нилээд һайжарха юм. Кяхта городто 70 миллион түхэригэй валовой продукци жэлдээ үгэжэ байха аргатай ээрэлгын-трикотажна фабрика баригдахань. Мүн шэнэ табанжэлдэ республика доторнай арһан туталай томо комбинадай барилга эхилхэ юм.

Улан-Удын мяха-консервын комбинадта, мүн загаһанай промышленностиин заводууд болон предприятинуудта олохон шэнэ түхеэрэлгэнүүд табигдаха байна. Тоһоной заводууд олоор баригдаха, үрэ жэмэс болбосоруулха, ороохо татаха предприятинууд олошорхо юм.

Жэлдээ 10 мянган тонно продукци үгэхэ хүсэтэй шэнэ кондитерскэ фабрика баригдаха. Мүн «Металлоширпотреб» завод олон зүйлэй продукци гаргадаг болохо, мебель олоор бүтээхэ, хубсаһа оёхо предприятинуудай бүтээсэ нилээд ехэ болохо байна.

Хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые эрид ехээр хүгжөөлгэдэ партиин XX съезд онсо анхаралаа хандуулһан байна. Эдеэ хоолой зүйлнүүдээр, хүнгэн промышленностиин бүтээн гаргадаг эд бараагаар хүн зониие элбэг ехээр хангадаг болохын тулада бүхы советскэ арадай эршэ хүсые партимнай элсүүлэн зорюулжа байна. Арадай ажахын энэ шухала зорилгые бэелүүлгэдэ манай Бурят-Монголой хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд өөрынгөө хубитые оруулха ёһотой.

Манай республикада нарин ба нарибтар нооһотой хонидые үсхэбэрилгэ угаа ехэ удхашанартай. Зургаадахи табанжэлэй туршада хонидой тоо нилээд олон болохо, бүхы хонин һүрэгэй 70 процентнь нарин ба нарибтар нооһотой хонид болгогдохо ёһотой. Мүн мяха, һү абалга хоёрһоо үлүү дахин ехэ болгогдохо.

Социализмын үедэ арад ниитын ажана байдалай али тухай һайжарһаниие национальна доход тодорхойлон харуулдаг юм. Табанжэлэй туршада манай ороной национальна доход 60 процентээр ехэ болохоор түсэблэгдэнэ. Энээнһээ үндэһэлэн хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай бодото салин хүлһэн 30 процентээр, колхознигуудай олзо 40 процентээр ехэ болохо гэжэ хараалагдана.

Зургаадахи табанжэлэй туршада хүдэлмэришэд ба албахаагшадай хүдэлмэриин үдэрые 7 час, тиихэдэ зарим газарта ажалладаг хүдэлмэришэдэй, мүн эдиршүүлэй хүдэлмэриин үдэрые 6 час хүрэтэр богони болгохо, амаралтын ба һайндэрэй урда үдэрнүүдтэ хүдэлмэриин үдэрые 2 часаар богони болгохо, бага хэмжээнэй салин абадаг хүдэлмэришэдэй салин хүлһые ехэ болгохо, олон үхибүүдтэй эхэнэрнүүдтэ нэмэлтэ хүнгэлэлтэ олгохо тухай КПСС-эй XX съездын абаһан шиидхэбэринүүд хадаа Парти, Правительствын советскэ арадай ажана байдал һайжаруулха тушаа анхарал оролдолго ехээр гаргажа байдагай шэнэ гэршэнь болоно.

Гүрэнэй пенси тухай Хуулиин проект һаяшаг толилогдобо. Шэнэ Хуулиин проектын ёһоор ажалшадые пенсеэр хангалга эмхи гуримтай боложо, бага пенси абагшадай пенси ехэ болгогдохо, дан ехэ пенси абагшадай пенси доошоо оруулагдаха байна. Гүрэнэй пенси тухай Хуулиин энэ проектые советскэ арад ехэ баяртайгаар угтаа.

Байрын гэр олоор бариха гэжэ партиин XX съездын Директивэнүүд соо хараалагданхай. Зургаадахи табанжэлэй туршада хамтадаа 205 миллион дүрбэлжэн метр байрын гэрнүүд имагтал гүрэнэй мүнгөөр баригдаха. Энэнь табадахи табанжэлэйхитэй сасуулхада 2 дахин ехэ болоно. Мүн хүдөө нютагуудта байрын гэрнүүд, клуб, хүүгэдэй ясли, сад гэхэ мэтэ олоор баригдахаар хараалагданхай.

Манай республикада энэ табанжэлдэ байрын гэрнүүд мүн лэ олоор баригдаха. Ганса 1956 ондо хамта дээрээ 46 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэрнүүд баригдаха юм. Аймагуудай центрнүүдтэ гэр олоор баригдаха, бүхы аймагуудай центрнүүд электрын гэрэлтэй болохо байна.

Зургаадахи табанжэлдэ Улан-Удэ городто зооветинститудай, педучилищиин, хүгжэмэй училищиин, медицинскэ училищиин, лесотехническэ техникумэй һуралсалай шэнэ байшангууд, республиканска библиотекэ ба бусад олон байшангууд баригдаха. Больница, поликлиникануд баригдаха, мүн Улан-Удэ городтомнай водопровод, канализаци ба трамвайна лини баригдахаар хараалагданхай.

Зургаадахи табанжэлэй туршада бүгэдэниитын дунда һуралсал городто болон хүдөө нютагуудта гол түлэб бэелүүлэгдэхэ, мүн политехническэ һуралсал һургуулинуудта нэбтэрүүлхэ гэһэн шиидхэбэри XX съезд абаһан байна. Дээдэ ба тусхай дунда һургуулинуудта мэргэжэлтэдые бэлэдхэлгэ шэнэ табанжэлэй туршада нэгэ хахад дахин ехэ болохо. Һуралсалай шэнэ жэлһээ эхилжэ дунда һургуулинуудай ахалагша классуудта, тусхай дунда ба дээдэ һургуулинуудта һураһанай түлөө түлбэри болюулагдаха. Манай ороной залуу гражданинуудые эрхимээр хүмүүжүүлхэ аргатай тусхай интернадуудые байгуулха хэрэгтэй гэжэ съезд зааһан байна. Манайшье эндэ иимэ интернат нээгдэхэ.

Зургаадахи табанжэлдэ манай республикын хүдөө тосхонууд бултадаа радиотой болгогдохо юм. Мүн хэдэн олон клубууд, библиотекэнүүд, культбазанууд колхозуудта шэнээр баригдаха.

Партиин XX съездын хараалһан энэ асари ехэ экономическа болон социально-культурна программа манай орондо бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ эхилээ. Энэ оной мартын 10-һаа хойшо хүдэлмэришэд болон албахаагшад амаралтын ба һайндэрэй урда үдэрнүүдтэ 6 часай туршада хүдэлдэг болоо. «Хүдөө ажахын артелиин Устав тухай, колхозно үйлэдбэриие эмхидхэлгэдэ, артелиин ажал хэрэгые хүтэлбэрилгэдэ колхознигуудай эдэбхи үүсхэлые саашадань хүгжөөхэ тухай», «Колхознигуудта һара бүри аванс үгэлгэ, колхозуудтахи ажалай нэмэлтэ түлбэри тухай» КПСС-эй ЦК-гэй ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол мартын 9-дэ толилогдоһон байна. Эмхидхэлэй-ажахын талаар колхозуудые бэхижүүлгэдэ, колхознигуудай материальна ажана байдалые һайжаруулгада энэ тогтоолой шухала үүргэ дүүргэхэ байһаниинь дамжаггүй.

Мартын 13-да «Ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэри һайжаруулха хэмжээ-ябуулгануудай тухай» КПСС-эй ЦК-гэй ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол, мүн энэ оной мартын 27-до «Нэрайлхын урда тээ, нарайлһанай һүүлдэ эхэнэрнүүдтэ үгтэдэг амаралтые ута болгохо тухай» СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ толилогдоо.

Парти ба Правительствын анхарал оролдолгодо советскэ хүнүүд ажалай шэнэ амжалтануудаар харюусана. Зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлэй—1956 оной даалгабариие болзорһоо урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөн орон доторнай үргэнөөр дэлгэржэ байна. Бүхы советскэ арадтай хамта Бурят-Монголой хүдэлмэришэд, колхознигууд ба интеллигенци эдэ үдэрнүүдтэ бүри ехэ хүсэтэйгөөр хүдэлжэ байна.

Хүдөө ажахыда мүнөө ехэ харюусалгатай саг ерээд байна. Республикын колхозууд болон МТС-үүд адуута малаа бүрин бүтэнөөр ногоон дээрэ гаргажа, зунай үедэ ашаг шэмыень дээшэлүүлхын түлөө, ороохо ба овощьной культуранууд, кукурузын үндэр баян ургаса абахын түлөө тэмсэжэ байна.

Агитаторнуудай шухала зорилго юуб гэхэдэ, ажалшадай үүсхэл эдэбхиие дэмжэхэ, тэдэнэй оролдолгые улам бадаруулха хэрэг болоно. Ниитын ажалай бүтээсын түргэнөөр дээшэлхэ бүри, бүтээн гаргагдаһан продукциин хүн бүхэндэ хүртэсын талаар эгээн хүгжэнги капиталистическэ оронуудые хүсэхэ ба ахин гараха гэһэн СССР-эй экономическа гол зорилго бүри амжалтатайгаар, бүри түргэнөөр шиидхэгдэхэ болоно бшуу.

В. БОРИСОВ.

Шулуун барилга үнэгүйшье, бүхэшье

Ойрын хоёр жэл соо бүхы малаа типовой байрануудта оруулха гэжэ шиидэһэн. Торийн аймагай «Улаан Бургалтай» колхозойхид мүнөө жэлдэ барилгын ехэ худэлмэри хэжэ байнхай. Байгша ондо хамта 30 гаран барилганууд бодохонь. Энэ колхоз аймаг соогоо хамагһаа түрүүн барилгада шулуу хэрэглэдэг болоо. Мүнөө жэлдэ арба гаран томоохон байра гэхэ гү, али малай бүхы байранууд шулуугаар баригдахань. Хананууднь шулуугаар хэхэдэ барилга түргэнөөр ябахаяа гадна, малай байранууд олон удаан жэлдэ байха, шанар һайнтай барилганууд болоно. Энэ колхозой барилгашад өөһэдынгөө хүдэлмэри тухай доро хөөрэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Дээдэ Бургалтайда тодхогдоһон шэнэ пилорама. Энэ пилорама ГЭС-эй электроэнергиин хүсөөр хүдэлэгдэжэ, колхозой барилгые хүрөөдэ модор дутаахаяа болёо. Хүреэ соо—колхозой барилгын бригаданаудай дунда мүрысөөндэ түрүүлһэн хоёрдохи бригадын бригадир П. Очиров.

Ц. Будаевай фото.

Үни удаан байха барилганууд

...галтай нютагай зон малай бай... болон бусад барилганууды гансал модоор баридаг бай... эдэ эндэмнай тойроод хада ... олон юм. Малай байрануудые шулуугаар барихада ямар бүхэ, түргэнөөр баригдадаг гэ...

...урдань ондоо нютагуудта, томо городуудта шулуугаар, хирпэр барилга нилээд удаан саг ... ябаһан байнаб. Тиигэжэ энэ жэлдэ эндэ ерэжэ, колхозни... хамта олохон барилгануудые шулуугаар бодхоолсожо байн... Түрүүн ерээд, колхозой центр... машинануудай гараж бари... алхадамни шулуугаар бари... шадаха нэгэшье хүн колхоз... гүй агша бэлэй. Намда түү... колхозой правлени нарай... гүйгөөр хэдэн эхэнэр ба... табяа һэн. Харин тэдэ хүнүүд... эхэн сагай үнгэрөөд байхада... ые дутуугүйгөөр шулуун ха... бодходоог болоод байба. ...шэгүй, тэдэнэр силосэ бай... траншейнуудай ханые шу... наадгүй түргэнөөр бариһан.

Харин мүнөө колхозой малай үбэлжөөдэр хэдэ хэдэн газарнуудта колхознигууд шулуун байрануудые барижа байна. Мүнөө хамта дээрээ малай арбаад байра шулуугаар баригдажа байнхай. Би шулуугаар барилга хэгдэжэ байһан газарнуудаар хирэ хирэ болоод ошожо, хэжэ байһан худэлмэриниень шалгадаг, түһаламжа, заабари үгэдэг байнаб. Тэдэ мүнөө эндэхи барилгашад шулуугаар хайшан гэжэ барилга хэхэ тухай хүндэ заалгахаяашье болёо.

Шулуугаар барилга хэхэдээ тон түрүүндэ элиһэ цемент хоёрые таарулжа хүдхаха хэрэгтэй. Барилгые саргаша багатайгаар хэхын тула би цемент багаар хэрэглэхые оролдоогдоги. Элһэнэй юһэнэй нэгэ хуби тухай цемент оруулагдана.

Иигэжэ, энэ колхозойхид олон зуун жэлдэ, нэрээл үеын үедэ хүрэхэ барилгануудые олоор барижа байна. Хэдэхэн жэлэй үнгэрхэдэ малай байра тухай һанаагаа зобохоёо болиһон байгдаха.

А. Кастьян, шулуугаар барилга хэгшэ.

Шофёрнууд ехэ үүргэтэй

...нь манай колхозойхид б... хэхэ гэжэ модо отолоод, тэ... хэхэ хайлатар зөөжэ хүш... ой соонь үлеэжэрхидэг ... гэжэ зун, намартаа барилга ... зөөжэ модоор дутаашод бай...

...жэлдэ барилга ехээр хэхэ г... һан хадаа манай колхозой ... партийна организаци ба... модо, шулуу хэрэгтэй соонь эртэ байхада зөөжэ абахын ехэ оролдолго гаргаа. Үнгэ... хабартаа барилгын модо, шулуу зөөлгэдэ үдэр бүри таба—зур... автомашина, тэрэ тоодо хоёр зөөдэг, нэгэ шулуу зөөдэг маябажа байба. Тиигэжэ хоёр һара соо барилга хэхэ газарнуудта 1517 кубометр шулуун, 907 кубометр барилгын модон, 90 тонно цемент зөөгдөө. Барилгын модо, шулуу зөөжэ байһан шофёрнууд Гончик Гармаев, Чагдар Банзаракцаев, Бата Ваннов, Доржо Цыденов гэгшэд хоорондоо мүрысэжэ, үдэрэйнгөө даалгабари ходо үлүүлэн дүүргэжэ байгаа. Эдэ механизаторнууд комплексно бригаданаудай барилгын звенонуудые модоошье, шулуугааршье, цементээршье дутаагаагүй. Мүн саашадаашье бидэнэр барилгын материал зөөлгэеэ һулаpуулхагүйбди.

Ж. Банзаракцаев, колхозой автогаражые даагша.

Хүдэлмэримнай урагшатай, һайнаар ябадаг болоо

Һая болотор манай колхоз аймаг соогоо гээгдэнги колхозуудай нэгэн байһан юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ ниитынгээ ажахые хүгжөөхэ талаар хэдэ хэдэн шухала удхашанартай хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлһэнэй ашаар полинуудаймнай ургаса, малаймнай ашаг шэмэ горьтойхоноор дээшэлжэ байна. Илангаяа мүнөө жэлдэ ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Ажахын үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын 7 һара соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр оройдоо 60-аад литр һү һааһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ 240-өөд литр һаабабди. Тиигэжэ гансахан жэл соо дүрбэ дахин ехэ һү һааха аргын бии байһаниинь элирбэ.

Энэ амжалта хайшан гээд туйлагдааб гэхэдэ, таряанажалдаашье, малажалдаашье бүхы хүдэлмэреэ үндэһөөрнь шэнэдхэн табиһан байнабди. Юуб гэхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ бидэнэр таряанажалайнгаа бригаданаудые һэлгэжэ, комплексно 4 бригада бии болгоһон байнабди. Иимэ комплексно бригаданууд таряанажалшье, малажалшье эрхилдэг болонхой. Комплексно бригаданаудые эмхидхэхэдэ юугээрээ һайн бэ гэхэдэ, бүхы хүдэлмэри саг сагтаа хэгдэхэдэг болоно, хүнүүд зарим газарта ажалдаа диилдэжэ, зарим газарта ажалгүй хүнгэшэгөөр ябахаяа болино. Комплексно бригаданаудые толгойлогшодоор эмхидхэлэй шадабаритай, бэлэдхэл һайнтай хүнүүд табигдаа. Гадна, фермэнүүдые даагшанарай, захиргаанай бусад хүдэлмэрилэгшэдэй тушаал үгы болгогдожо, ажалта үдэр гаргашалга бага болоо. Тиигэжэ ганса фермэнүүдые даагшанарта үгтэдэг 3000 гаран ажалта үдэр алмагдаа.

Иигэжэ комплексно бригада эмхидхэһэнһээмнай хойшо хүдөө ажахын хүдэлмэринүүд агротехническэ һайн болзорнуудта хэгдэдэг болоо. Жэшээлхэдэ, энэ жэлэй хабарай тарилга богони болзорто, шанар һайнтайгаар хэгдэжэ байна. Мүнөө орооһото культуранаудай эртын тарилга дүүрээд, оройн культуранууд, кукуруза, хартаабха болон овощь таригдажа байнхай.

Бидэнэр малаа уужам һайн байрануудаар хангахатаяа хамта, тэжээлэй база байгуулха асуудалда мүн лэ горьтой анхаралаа табинабди. Мүнөө жэлдэ 500 гектарта кукуруза таряжа, үнеэн бухэндөө 6—7 тонноһоо бага бэшэ силос дараха зорилго табигдаа. Манай колхознигууд МТС-эй механизаторнуудтай хамта бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри хэжэ, кукурузые үрэжэл һайнтай полинуудта тарижа дүүргүүтэй байна. Зундаа малдаа ногоон тэжээл болгон эдюулхын тулада 120 гектарта кукуруза болон хара таряа элдэб болзорнуудта тарихабди. Энээнэй ашаар зунай һаранuудта урданайхидаа орходоо һураггүй ехэ һү һаахамнай лабтай.

Үнгэрэгшэ үбэлдөө һайнаар эдеэлүүлэгдэжэ, һайнаар харууһалагдажа байһан хонидоймнай нооһон үдхэнөөр, утаар ургаа. Мүнөө хонидойнгоо нооһо хайшалалгада бэлдэжэ байнабди. Энэ жэлдэ хонин бүриһөө 2,2—2,5 килограмм нооһо хайшалха зорилготойгоор хонишоднай ажаллажа байна. Тиигэжэ гансахан нооһо тушаалгаһаа 600 мянган түхэригһөө бага бэшэ олзо доход абахабди. Энэ жэлдэ орооһо таряанай болон хүдөө ажахын бусад культуранаудай баян ургаса ургуулхын, үнеэдһээ һү ехээр һаахын, хонидһоо нооһо ехээр хайшалхын, һубай малаа, мүн шахагдаха гахайнуудаа һайнаар таргалуулхын түлөө комплексно бригаданаудаймнай, малшадаймнай дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоһон һаалишад Дондокова, Гендунова, Менжикова гэгшэд үбэлжэлгын үедэ нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 400—500 литр һү һааба. Энэ жэлдэ отарынгаа 100 эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга түлжүүлхэ гэжэ шиидэһэн Базар Гармаев түл абалгые эмхитэйгээр үнгэргэжэ байна. Үбэлжэлгын үедэ абаһан хурьгадайнгаа нэгыеньшье гарзалуулаагүй. Тиигэжэ 100 эхэ хонин бүриһөө 100 гаран хурьга абаад байна. Хонидынь үшөө хурьгалжа үргэлжэлһөөр.

1957 он болотор бүхы малаа типовой байрануудта оруулха зорилго табиһан манай колхознигууд һүүлэй жэлнүүдтэ барилгын ехэ хүдэлмэри хэжэ байнхай. Илангаяа мүнөө жэлдэ олон барилганууд бодхоогдохонь. Барилгада шулуун ехээр хэрэглэгдэнэ. Тиигэжэ малай байранууд гансашье гаргаша багатайгаар, түргэнөөр баригдана бэшэ, мүн олон удаан жэлдэ байхаар баригдана.

Р. Яковлев, колхозой түрүүлэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Дабаанай аман гэжэ газарта шубуудай байха шэнэ байра баригдажа байна. Эндэ шулуушан нүхэр Кастьянай хүтэлбэри доро 7 хүнһөө бүридэһэн звено үдэрэйнгөө даалгабариие ходо үлүүлэн дүүргэнэ. Хүреэ соо—дүрбэдэхи бригадын барилгын звеное даагша М. Бадмаев.

Ц. Будаевай фото.

Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэбди

Манай 4-дэхи комплексно бригадын гэшүүд КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдтэй танилсаха зуураа, орооһо таряанай ургаса ба малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар ехэ уялга абаһан юм. Тэдэ уялганууд соо малай байранууд, культурна ажаһуудалай, үйлэдбэриин олон барилганууд баригдахаар хараалагдаа һэн. Мүнөө жэлдэ манай бригада колхознигуудай һууха 4 гэр, 600 хонидой хурьгадтаяа байха байра, 2000 тахяагай байра дальбараагай байратайгаар, хушалтатай ток, орооһо адхаха цементээр жэлэгдэһэн талмай, бани шэнээр бариха, бригадын клуб һэльбэн заһаха даалгабаритай.

Эдэ барилганаудые саг соонь бодхоохын тулада бригададамнай 12 хүнһөө бүридэһэн барилгын звено байгуулагдаһан байгаа. Звенодомнай модоной дархашуул, шулуугаар барилга хэгшэд оруулагдаһан байна. Звеномнай барилгын модо шулуугаар, зэр зэмсэгүүдээр, машина, мори унаагаар хангагданхай.

Манай звеногой гэшүүд барилгаяа эхилхэдээ мүнөө жэлдэ бүхы байрануудые саг болзортонь, шанар һайнтайгаар барижа, ашаглалтада үгэхэ зорилго урдаа табиһан байгаа. Тиигээд үнгэрэгшэ хабартаа шангаар хүдэлмэрилжэ, 3 гэр, бани, дальбарааnuудай байра барижа дүүргээбди. Мүнөө 4-дэхи гэр, шубуудай шулуун байра барижа дүүргүүтэй байнабди.

Бүхы шадалаараа оролдон, һайнаар ажалладаг дархашуул звенодомнай олон. Жэшээлхэдэ, модошо дархашуул Аюша Цыденов, Гүрэбазар Батуев, Намжил Мункуев, шулуугаар барилга хэдэг нүхэр Кастьян, сонхын рама, үүдэ гэхэ мэтые дархалдаг дархан Ц. Наймаданов үдэрэйнгөө даалгабариие үлүүлэн дүүргэдэг юм.

Иигэжэ бидэнэр абаһан уялгаяа дүүргэхын, хэлэһэн үгэдөө хүрэхын түлөө тэмсэжэ байнабди.

М. Бадмаев, 4-дэхи комплексно бригадын барилгын звеное даагша.

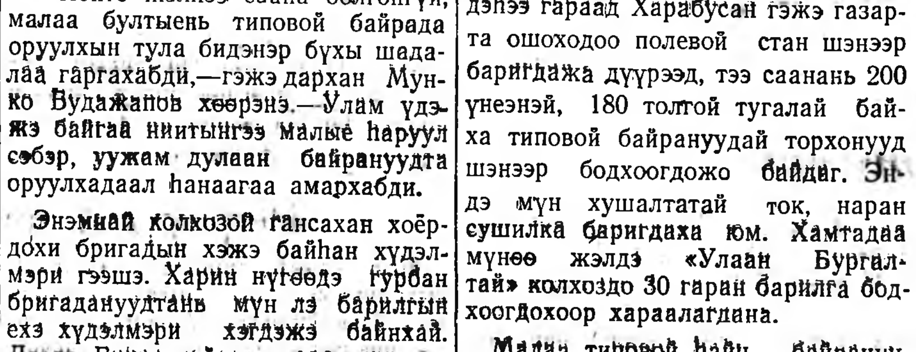
Малшадаа—һаруул, сэбэр гэрнүүдээр, малаа—типовой һайн байрануудаар хангахамнай

Үнгэрэгшэ жэлһээ эхилжэ, манай эндэ малай байранууд болон бусад томо томо барилганууд шулуугаар баригдадаг болоһониинь ехэ һайшаалтай. Шулуугаар барилга хэхэдэ хүндэ, гаргаша ехэтэй гэжэ һанадаг байһамнай буруу байшоо. Дүтэ шадараа барилгада оруулмаар шулуутай байгаал һаа, колхоз бүхэн шулуун байрануудые бариха ёһотой гэжэ бидэнэр өөһэдынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэл дээрэһээ ойлгообди. Юуб гэхэдэ, шулуу зөөхэ машина техникэ колхоз, МТС бүхэндэ бии, цемент болон бусад материалнуудшье олдохо.

Бидэнэр, 4 хүнһөө бүридэһэн модошо дархашуул, сентябриин 10 болотор үхибүүдэй ясли, мүн 3 гэр бариха, шулуун барилганаудта модоной хүдэлмэри хэхэ ёһотой байгаабди. Тиигэжэ энэ хабартаа нэгэ гэр, үхибүүдэй ясли барижа дүүргээд, хоёрдохи гэрээ барижа байнабди. Харин шулуугаар барилга хэгшэдэй үнеэдэйнгээ байрын хана бодхоожо байна. Тэрэ байрын торхын бодхоогдохолоор лэ манай хүдэлмэри эхилхэ.

Иигэжэ, бидэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, мүнөө жэлдэшье бэшэ һаа, хойто жэлдэ бригадынгаа малшадые һаруул сэбэр гэрнүүдээр, малаа—типовой һайн байрануудаар хангахабди.

Б. Тугутов, 1-дэхи комплексно бригадын модошо дархан.

Бургалтайн гол дээрэ

...Үнгэрэгшэ үбэлдөө эгээл янгинама шанга хүйтэнэй боложо байхада Бургалтайн гол дээрэ—Дээдэ, Доодошье Бургалтайда, ...эндэшье, Бооной адагташье, ...усандашье, Дабаанай амандаа—хүхэ хюрөөгэй наяраан, хада ...ойнуудые тэһэлээн тала дайдалуулжэ байдаг һэн. Удаан..., барилгын модо шулуу ашаһан машинанууд Бургалтайн голые ...жашье, үгсэжэшье һундалдэг ...н байна. Тэрэ гэһэнһээ хойшо машинануудай өөдэ руугаа ...хэ, модо шулуу зөөжэ, барилгалсажа байһан залуушуулай ...даха, хүхихэ абяан оройлохахаяа болёо.

...малаар баян Торийн аймагай «...Бургалтай» колхозойхид ...жэлдэ энэ нютагай түүхэдэ ...гүй ехэ барилгануудые хэжэ ...ай.

...колхозой центрһээ гараад, ба... хойшоо ошоходо 3—4 километр газарта комплексно 2-дохи бри... шэнээр баригдаһан полевой ...олоһоо сайража харагдана.

...Эндэ хоёрдохи бригадымнай центрынь болохо юм. Той...—таряанайнь газар. Тээ тэрэ ...алын үбэрөөр, жалга ганга... малайнь бэлшээри. Ком... бригадын түбхинэхэдэ таа... газар даа,—гэжэ колхозой ...на организациин секретарь ... Бамбаров хэлэнэ.

...ар баригдаһан полевой стан ... байратай, наада, концерт ... кино харуулха үргэн ехэ ...кухнитай, улаан булантай. Полевой станһаа холошье бэ...арта хэдэн хүнүүд шулуугаар ... байрын хана бодхоожо ... харагдана. Шулуу ашаһан ... хирэ-хирэ болоод лэ ерэжэ, ... буулгана.

—Мүн лэ энэ бригадынхиднай эндээ хонидой байха типовой шэнэ байра шулуугаар барижа байгаа юм,—гэжэ нүхэр Бамбаров хэлэнэ.

—Энэ байрын бүтөөд байхада 600 эхэ хонид хурьгадтаяа байлгагдахаар хараалагдана.

Жэлэй эхиндэ табигдаһан түсэбэй ёһоор, энэ бригадынхид мүнөө жэлдэ хонидой, гахайн хоёр типовой байра, хушалтатай ток, малшадай һууха 4 гэр бариха ёһотой байгаа. Түрэл Коммунистическэ партиингаа түүхэтэ XX съездын шиидхэбэринүүдтэй танилсаад байхадаа бригадынхид өөһэдынгөө арга боломжонуудые һайнаар тооложо үзөөд, 500 тонны багтаамжатай таряанай склад, полевой стан, цементээр жэлэгдэһэн 400 квадратна метр талмайтай таряанай сушилка бариха шэнэ уялга абаһан байгаа. Тэрэ абаһан уялгаяа саг болзортонь дүүргэхын тула бригадынхид өөһэдынгөө дундаһаа 13 хүнһөө бүридэһэн барилгын тусхай звено бии болгоһон байна. Тэрэ звеногойхид үнгэрэгшэ хабартаа барилгын ехэ хүдэлмэри хээ. Хоёр һара соо 4 хүн 250 гахайн байха нэгэ байра, 600 хонидой нэгэ байра, полевой стан барижа, гол хүдэлмэриень дүүргээ, орооһо ашаха, буулгаха хүдэлмэринь механизацилагдаха, таряанай ехэ склад шулуугаар барижа захалба. Һүүлэй үедэ мүн хушалтатай ток, наран сушилка баригдажа захалаа. Барилгада ябажа байһан колхознигууд Мунко, Даша, Болод Гармаевууд, Мунко Будажапов, Даба Цыдыпов, Марк Павлов, Илья Суранов, Доржима Банзарова болон бусад оролдосотойгоор ажаллажа, үдэрэйнгөө даалгабариие холо үлүүлэн дүүргэнэ.

—Хойто жэлһээ саана болгонгүй, малаа бултыень типовой байрада оруулхын тула бидэнэр бүхы шадалаа гаргахабди,—гэжэ дархан Мунко Будажапов хөөрэнэ.—Улам үдэжэ байгаа ниитынгээ малые һаруул сэбэр, уужам дулаан байрануудта оруулхадаал һанаагаа амархабди.

Энэмнай колхозой гансахан хоёрдохи бригадын хэжэ байһан хүдэлмэри гээшэ. Харин нүгөөдэ гурбан бригаданаудтань мүн лэ барилгын ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байнхай. Дээдэ Бургалтайда комплексно нэгэдэхи бригадынхид 200 үнеэдэй 4 рядтайгаар байха нэгэ типовой байра, 90 тугалай байратайгаар барижа байна. Тэдэ байранууд шулуугаар баригдана. Эндэ мүн үхибүүдэй ясли, малшадай һууха хоёр гэр баригдажа байнхай. Тэндэһээ гараад, Доодо Бургалтайда ерэхэдэ колхознигуудай һууха шэнээр баригдажа байһан гэрнүүд сайбажа харагдадаг. Доодо Бургалтайһаа холошье бэшэ, Дабаанай аман гэжэ газарта мүн лэ 600 хонидой хурьгадтаяа байха типовой байра, 2500 тахяагай, 1000 дальбараагай байха шулуун байранууд баригдажа дүүрээ. Эндэ мүн хушалтатай ток, цементээр жэлэгдэһэн наран сушилка гэхэ мэтэ баригдажа байнхай. Тэндэһээ гараад Харабусан гэжэ газарта ошоходоо полевой стан шэнээр баригдажа дүүрээд, тээ саанань 200 үнеэнэй, 180 толгой тугалай байха типовой байрануудай торхонууд шэнээр бодхоогдожо байдаг. Эндэ мүн хушалтатай ток, наран сушилка баригдаха юм. Хамтадаа мүнөө жэлдэ «Улаан Бургалтай» колхоздо 30 гаран барилга бодхоогдохоор хараалагдана.

Малаа типовой һайн байрануудаар хангаха гээшэ улаанбургалтайнхидай үнинэй һанажа, сэдьхэжэ ябадаг юумэниинь байһан юм. Колхозойнгоо хуушан хүтэлбэрилэгшэдэй саашадаа бирахагүй, холые бодожо шадахагүй байхадань, энэ нютагайхид нёдондо правлениингээ гэшүүдые шэнээр һунгаһан байгаа. Мүн колхозой коммунистнууд тоосоото-һунгалтынгаа суглаан дээрэ нютагайгаа арга боломжо тухай, артелиингээ ажахын саашадаа хүгжэхэ харгы замууд тухай хөөрэлдэхэ зуураа, шанга шүүмжэлэл гаргажа, партбюрогой гэшүүдые шэнээр һунгаһан байна. Шэнээр һунгагдаһан правленишье, партбюрошье колхознигуудай, коммунистнуудай этигэл найдабариие харюулжа шадаа.

Колхозой түрүүлэгшээр, партийна организациин секретаряар шадабари ехэтэй, бэлэдхэл һайнтай Радна Николаевич Яковлев, Алексей Александрович Бамбаров гэгшэд табигдажа, гансахан жэл соо ехэ хубилалта хээ. Үнгэрэгшэ жэлдэ хэдэ хэдэн газарта шулуун байрануудай һууриин татагдаад байхада зарим нэгэн этигэл багатайшуул «юун лэ болгошааб шэнэ хүтэлбэрилэгшэднай мэдээл юм ааб даа» гэжэ хөөрэлдэдэгшье байгаа. Теэд үнгэрэгшэ жэлдэ эхилһэн хэдэ хэдэн барилганууд саг болзортоо дүүрэжэ, ашаглалгада үгтөө һэн. Тиигэжэ колхозой зарим отарын хонид анха түрүүшынхеэ типовой байрада үбэлжөө. 200 үнеэдые үбэлжэлгын үедэ уяанда байлгажа эдеэлүүлһэнэй, харууһалһанай ашаар колхоз дотор һү һаалга эрид дээшэлбэ. Энээниие нэгэ иимэ баримта дээрэ харуулая. Урзанда ажахын жэлэй түрүүшын 7 һара соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр оройдоол 60-аад литр һүн һаагдаһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ энэ үе соо 240-өөд литр һүн һаагдаа. Иигэжэ һү һаалга колхоз дотор 7 һара соо 4 дахинаар дээшэлһэн байна.

Бургалтайда адхаг шулуутай хада хабсагайнууд элбэг юм. Теэд урдань шулуугаар барилга оройдоошье хэгдэдэггүй байгаа. Үнэндөө шулуугаар барилга хэхэдэ хүдэлмэри түргэнөөр ябадаг, гаргаша багатай байдаг байна. Гадна, шулуун байранууд олон жэл соо, эндэхи колхознигуудай хэлсэдэгэй ёһоор, «хэтын хэтэдэ, үеын үедэ» хүрэхэ барилганууд болоно. Малай байрануудые модоор барихада, хэдэхэн жэл үнгэргөөд, дахин һэльбэхэ, заһабарилха, тиигэжэ гаргаша ехээр гаргаха хэрэгтэй болодог. Теэд модон байра һайн лэ болоо һаа, 30—40 жэл соо хүрэдэг.

Колхоз ниитынгээ малые гансашье дулаан, һайн байрануудаар хангахын түлөө оролдоно бэшэ, мүн тэжээлэй һайн база байгуулхын түлөө ехэ хүдэлмэри хэжэ байнхай. Мүнөө жэлдэ кукуруза 500-гаад гектарта таригдахань. Мүнөө кукурузын ехэнхи полинууд дээрэ тарилга хэгдээ. Тэрэшэлэн сабшалангай, полинуудай ургаса дээшэлүүлхэ талаар хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ байнхай. Ажалай эмхидхэл саг үргэлжэ һайжаруулагдана. Иигэжэ полинуудайнгаа ургасые, малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлжэ байһанай ашаар колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ урзанданайхида орходоо 400 мянган түхэриг ехэ гэхэ гү, али хамта 1.300 мянган түхэриг олзо доход абаа. Харин мүнөө жэлдэ ниитынгээ ажахыһаа 2.200 мянган түхэригэй олзо оруулжа, колхознигуудтаа ажалта үдэртэнь таряа талханһаа гадна, 4 түхэриг 50 мүнгэ хубаахаар хараална. Тиихэдэ зургаадахи табанжэлэй дүүрэхэ багта колхозой, колхознигуудай мүнгэн олзо доход мүнөө жэлэйхидэ орходоо 3 дахин шахуугаар ехэ болохо юм.

Г. ДАШИЕВ,
Д. ЦЫРЕНЖАПОВ.

Һургуулинуудта экзамен эхилбэ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын № 1 дунда һургуулиин 10-дахи «А», «Б» классайхид түрүүшын экзаменда литератураар сочинени бэшэжэ байна. А. Мантаевай фото.

Түрүүшын үдэр

Һуралсалай жэлэй тон харюусалгатай үе—экзамен эхилбэ.

...Улан-Удын 1-дэхи дунда һургуули. Энэ хадаа республика соохи томохон һургуулинуудай нэгэниинь юм. Тус һургуулиин гансал 10-дахи классуудта 112 һурагшад һуралсадаг юм. Мүнөө тэдэнэр «Болбосоролой аттестадта» экзамен барижа байна.

Үглөөнэй 9 часта һаруул, уужам таһалгануудта арбадахи классайхид орожо, һуурияа эзэлнэ. Тэдэнэр литератураар сочинени бэшэбэ. «Владимир Ильич Ленин» гэжэ В. В. Маяковскиин зохёоһон поэмын идейнэ баялиг ба уранһайхан найруулга тухай», «Война и мир» гэжэ Л. Н. Толстойн роман соо байгаали ямараар зураглан харуулагданхайб», «Залуу гварди» гэжэ А. А. Фадеевэй роман соо парти, комсомолой үүргэ ямараар харуулагданаб» гэһэн темэнүүд һурагшадта дурадхагдаа.

Олон һурагшад сочиненеэр һайн сэгнэлтэ абаһан байна.

Мүн энэ һургуулиин 5-дахи классуудта ботаникаар экзамен болобо. Һуралсалай жэлэй үедэ 5-дахи классайхид һуралсалай-туршалгын талмай дээрэ ходо-доо хүдэлмэрилжэ, ажалай мэргэжэл олоһон байна. Энэнь экзаменай үедэ ехээр туһалба. Һурагшад Волкова Света, Коптунова Таня, Иванов Юра ба бусад «таба» гэһэн сэгнэлтэ абаа.

* * *

Үглөөнэй 8 часта бурят дунда һургуулиин бүхы һурагшад сугларанхай байба. Гурбан 10-дахи классуудайнь һурагшад мүнөөдэр ород литератураар: «В. В. Маяковскиин зохёолнуудта Эхэ орондоо дурлалга ямараар харуулагданаб», «Онегин ба Печорин XIX зуун-жэлэй 20—30-аад онуудай үеын дворянска интеллигенциин типическэ түлөөлэгшэд», Н. А. Островскиин «Булад яажа хатуужааб» гэһэн романай социалистическэ реализм» гэһэн темэнүүдээр сочинени бэшэбэ.

Энэ һургуулиин багшанарай коллектив һурагшанараа экзамендань һайнаар бэлэдхэхэ гэжэ ехэ оролдолго гаргаа. Энэ һургуулиин 10-дахи классуудта хамта 82 хүн һурадаг. Тэдэ бултадаа экзамен үгэхэ эрхэтэй болоһон байна.

* * *

Хориин дунда һургуули эмхитэйгээр экзаменаа эхилбэ. Эндэ һурагшадай экзамендаа бэлдэхэ таһалганууд, харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд хүсэдөөр түхеэрэгдэнхэй.

Энэ һургуулиин 4-дэхи классай һурагшад ород хэлэ амжалтатайгаар шудалжа байһанаа экзамен дээрээ харуулба. 4-дэхи классуудта хамта дээрээ 40 һурагшад һурадаг юм. Тэдэнэр сээжын бэшэлгээр бүгэдэ хангалтатай сэгнэлтэнүүдые абаа. Һурагшад Мария Абашеева, Таня Бадмажапова, Галя Косыгина, Мария Мясникова ба бусад «таба» гэһэн сэгнэлтэ абаа.

Колхозно залуушуулай физкультурна коллектив

Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин комсомолецууд ба бүхы залуушуул физкультурна коллектив эмхидхэһэн байна. Энэ коллектив соо хүнгэн атлетикын, волейбольно ба бусад секцинүүд байгуулагдаа.

Мүнөө тус колхозой залуушуул эдэ секцинүүдтэ һайндураараа ороод, теоретическэ ба практическа занятинуудые үнгэргэнэ. Колхозно залуушуулай дунда ниитэ-спортивна хүдэлмэрие хүгжөөхэ хэрэгтэ энэ колхозой комсомольско эхин организациин секретарь, колхозой зоотехник Иннокентий Воробьев ехэхэн үүргэ дүүргэнэ. Энэ хэрэг комсоргын үүсхэлээр эхилээ һэн.

Энэ колхозой правлени ба партийна организаци залуушуулайнгаа үүсхэлые бүримүһэн дэмжээд, али болохо туһаламжа үзүүлнэ. Спортивна хэрэгсэлнүүдые абахынь мүнгэ һомолоо. Мүн спортивна талмай барилгада хэрэгтэй материалнуудаар хангаа. Мүнөө тус артелиин залуушуул сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхэ аргатай болоо. Үдэшэндөө энэ талмай дээрэ элдэб спортивна мүрысөөнүүд үнгэргэгдэнэ.

Гэхэтэй хамта, энэ аймагай зарим колхозуудта физкультурна хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Тэндэ физкультура ба спортые дэлгэрүүлхэ гэһэн залуушуулай үүсхэл колхознигуудай правленинүүдэй зүгһөө огто дэмжэгдэнэгүй. Жэшээнь, бүри 1953 оной намар Сталинай нэрэмжэтэ колхозой комсомольско организаци физкультурна коллектив өөһэдынгөө үүсхэлээр байгуулһан юм. Эндэ хүнгэн атлетикын, волейбольно, баскетбольно, велосипеднэ, шатарай ба санын секцинүүд эмхидхэгдэжэ, хүдэлмэреэ түрүүшын үедэ һайнаар ябуулжа эхилһэн байгаа. Энэ коллективэй спортсменүүд элдэб мүрысөөнүүдтэ нэгэтэ бэшэ хабаадажа, эрхим үрэ дүнгүүдые туйлаһан байгаа. Аймагай мүрысөөндэ хэдэн дахин тэдэнэр илажа гараа һэн.

Теэд комсомолецуудай болон бүхы залуушуулайнгаа энэ һайн һайхан үүсхэлые колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Б. Шагдыров) оройдоошье дэмжээгүй байханъ гэмшэлтэй. Тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд хүдөөгэй залуушуулай дунда физкультурна хүдэлмэрие үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгые тоодоггүй заншалтай. Хүдөө ажахын артелиин Уставай 12-дохи статьягай ёһоор культфонд байгуулагдаха зэргэтэй. Теэд, энэ фондые ондоо тээшэнь гаргашална.

Жэшээнь, энэ жэлэй февральда санашадай аймагай мүрысөөндэ хабаадахаар тус колхозой хэдэн санашад уригдаа һэн. Теэд, тэдэнэрэй ошохо гэжэ ябаһан автомашиные колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Б. Шагдыров ондоо тээшэнь эльгээжэ, эндэхи санашадай мүрысөөндэ хабаадалгые болюулһан байгаа. Физкультура ба спорт тухай асуудалые нэгэшье удаа, партийна суглаан дээрэ гү, али партбюрогой заседани дээрэ зүбшэн хэлсээгүй байха юм.

Иигэжэ ямаршье туһаламжагүйгөөр орхигдошоһон коллектив хүдэлмэреэ һүүлэй үедэ ехээр һуларуулаа. Мүн тэрэшэлэн тус колхозой клубай дэргэдэ байгуулагдаһан уранһайханай самодеятельностиин кружок хүдэлмэрилхэеэ болишоо.

Мүнөө физкультура ба спортые үргэн далайсатайгаар эрхилхэдэ ехэ зохистой үе ерэбэ. Тиимэһээ хаа хаанагүй энэ хүдэлмэрие үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, РСФСР-эй арадуудай спартакиадые бэлэдхэл түгэсөөр угтаха шухала.

Г. Рютин.

Городой кубок абахын түлөө

«Динамо» стадион дээрэ футбол-лоор городой кубок абахын түлөө четверть-финальна мүрысөөн үнгэргэгдэбэ.

ПВЗ-гэй I «Локомотив», «Динамо» команданууд шангаар наадаба. Эдэ командануудай наадан түрүүшын хахадта 1:1 тоотойгоор дүүрэһэн байна. Гэбэшье, хоёрдохи хахадтань «Локомотив» командынхид 6:1 тоотойгоор «Динамо» командые илаһан байна.

Мүн «Молния», «Байкал» тэжэ хоёр команда шангаар наадаа. Эсэстээ «Байкал командынхид 5:1 тоотойгоор илаба.

Иигэжэ. ПВЗ-гэй I «Локомотив», «Байкал» командынхид городой кубок абахын түлөө хахад финальна мүрысөөндэ хабаадалсаха эрхэ олоһон байна.

Е. Николаев.

Велосипедистнүүдэй мүрысөөн

Дальневосточно зонын велосипедистнүүдэй мүрысөөн һаяхан Иркутск городто боложо дүүрэбэ.

Гурбан үдэрэй туршада үнгэргэгдэһэн мүрысөөнэй дүнгүүдээр Бурят-Монголой команда гурбадахи һуури эзэлһэн байна.

Энэ мүрысөөндэ ДСО-гой «Колхозник» обществын түлөөлэгшэ, Иволгын аймагай «Коминтерн» колхозой гэшүүн Ханда Убугунова һайн дүн туйлаба. Тэрэ 50 километрын урилдаанда гурбадахи һуурида гараа.

Велосипедистнүүд Л. Бердников, Г. Давыдов, Н. Стрипунин, В. Горюнов, Т. Сучков, Х. Убугунова, А. Окладникова, Е. Ещенко дипломуудаар шагнагдаһан байна.

А. Игумнов.

Уласхоорондын ЭНЖЭЛЭЛ

Уласхоорондын харилсаанда бэе бэедээ этигэлсэхэ ба этигэлсэхэгүй тухай

Лондондо болоһон англо-советскэ хэлсээнүүд, буу зэбсэг хуряаха талаар Советскэ Союзай хараалһан шэнэ хэмжээ-ябуулганууд ба Франциин, СССР-эй хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондо һаяхан боложо дүүрэһэн хэлсээнүүд—эдэ гурбан событинууд һүүлэй һарын турша дотор уласхоорондын байдалда нилээд ехэ нүлөө үзүүлбэ. Эдэ бүхы событинууд тухайда гадаадын хэблэл ехэ олон мэдээсэл хэбэ. Хэды тиигэбэшье һаань, эдэ гурбан событинууд ондо ондоо социально-политическэ системэтэй гүрэнүүдэй энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха тухай Советскэ Союзай ябуулдаг политикые бүримүһэн гэршэлжэ үгэнэ.

Эб найрамдалда дуратай гадаадын политикые манай ороной амжалтатайгаар ябуулһанай ашаар Советскэ Союзда этигэдэггүй байһан ябадал буруу һүрэжэ байна. «Хүйтэн дайнай» политикые ябуулха хүсэлтэй байһан баруун оронуудай тусхай бүлэгөөрхид Советскэ Союзда этигүүлхэгүй гэжэ хэдэн олон жэлэй турша дотор үсэд нэтэрүүгээр оролдодог байһан юм.

Английска ба французска хүтэлбэрилэгшэд СССР-эй хүтэлбэрилэгшэдтэй һаяхан хэлсээ хэжэ байха үедөө капиталистическэ ба социалистическэ гүрэнүүдэй энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гэһэн ёһо гуримые мэдэрхэ талаар нилээд ехэ алхам хэбэ. Уласхоорондын арсалдаатай асуудалнууд дайн сэрэг хэхэ ябадалаар бэшэ, харин эбэй ёһоор хэлсээ хэжэ, бэе бэеынгээ хараа бодолые дүтэлүүлжэ шиидхэгдэхэ ёһотой гэжэ тэдэнэр зүбшөөбэ. Энэ баримта уласхоорондын айхабтар ехэ удхашанартай болоно.

Советскэ Союзтай хэһэн хэлсээнүүдэйнгээ дүнгүүд тухайда Париж ерэхэтэйгээ зэргэ Франциин премьер-министр иигэжэ мэдүүлбэ: «Франко-советскэ хэлсээнүүдһээ бодото дээрээ ямаршье үрэ гарахагүй гэжэ хэлсэдэг этигэл ядагша хүнүүдэй һаналай бүтээгүй байһаниинь зол болоно. Мүнөө үшөө бии байгаа, зүгөөр дадхааһаар үгы боложо байһан бэе бэедээ этигэлсэдэггүй оршон байдалые усадхаха хэрэгтэ эдэ хэлсээнүүд туһалба гэжэ этигэн, би өөрөөшье, минии ханинаршье бусабабди».

Оронуудай бэе бэедээ лабаар этигэлсэдэг болоо һаа, эб найрамдал бэхижэжэ, гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаанууд һайжардаг. Энэ талаар харахада, советско-английска ба советско-французска хэлсээнүүд айхабтар шухала үрэ дүн туйлаа гэжэ дэлхэйн олониитэ сэгнэнэ. Французска премьерэй ба гадаадын хэрэгүүдэй министрын уряалаар ошоходо, хани халуунаар угтажа абаа, энэнь баруун ба зүүн оронуудай бэе бэедээ этигэлсэдэггүй байһан ябадалые үгы болгохо талаар саашанхи шухала алхам болобо,—гэжэ «Скотсмэн» гэдэг английска буржуазна газетэ бэшэнэ.—Үнэн сэдьхэлһээ хэлсээ хэхэ гэжэ хоёр талаһаа эрмэлзэһэн ушар гол шэнжэ тэмдэгынь болоно. Тэдэнэй һанамжанууд хоёр ондоо байбашье һаань, эгээ ямар шалтагаанһаа иигэнэб гэжэ али алиниинь ойлгодог байгаа». Тиихэтэй хамта, Советскэ Союзай, Англиин ба Франциин хоорондохи харилсаануудые үргэдхэхэ талаар хараалагдаһан тодорхой хэмжээнүүдые—худалдаа наймаа хүгжөөлгэ, научна ба культурна холбоо барисаа үргэдхэлгые дэлхэйн олониитэ үндэрөөр сэгнэнэ.

Лондондо ба Москвада хэгдэһэн хэлсээнүүдэй дүнгүүд баруун оронуудай бүхы хүнүүдтэ һайшаагдаба гэхэ болоо һаа буруу. Яахадааб гэхэдэ, хэблэлэй олохон органууд эдэ хэлсээнүүд тушаа дайсан харшаар хандана. Ги Моллейн ба Кристиан Пиногой Москва ошожо ерэлгэһээ мүртэй үрэ гарабагүй гэхэ зэргын худал хуурмаг юумые баруунай французска хэблэл тараана. Өөрынгөө һанаһан юумые бүтэһэн дээрэ тооложо, хоро шараа бусалһан «Нью-Иорк Таймс» газетэ иигэжэ мэдүүлнэ: советско-французска хэлсээнүүдэй эсэстэ «баруун ба зүүн оронуудай хоорондохи зай үнөөхил хэбээрээ үлэбэ. Тэдэнэй хоорондохи арсалдаануудта мүнөө үедэ гол анхарал табигдажа байна».

Энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха политикын амжалтатайгаар ябуулагдажа байхада тэрээнһээ айһан, сошордоһон аад, Советскэ Союзай табижа байгаа зорилгонуудта этигүүлхэгүй, һэжэг түрүүлхэ гэжэ оролдоһон баруун оронуудай зарим бүлэгөөрхид лэ Лондондо ба Москвада болоһон хэлсээнүүд «ямаршье үрэгүйгөөр дүүрэбэ» гэһэн хэбэртэйгээр баталдаг байһаниинь мэдээжэ. Зүгөөр хэды тиигэжэ баталаашье һаань, бодото баримтанууд һураггүй ехэ хүсэтэй ха юм.

Буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалаар Советскэ правительствын майн 14-дэ хэһэн мэдүүлгэ энэ талаар бодото жэшээ боложо үгэнэ. Советскэ Союз «буу зэбсэгээ хуряаха дурагүй байна» гэһэн хэбэртэйгээр тараагдадаг худал хуурмаг үгэнүүдэй ямаршье үндэһэгүй байһыень энэ мэдүүлгэ эли тодоор харуулба. Уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха талаар энэ советскэ шиидхэбэри айхабтар ехэ удхашанартай гэжэ мэдэрхэ зуураа, баруун зүгэй хэдэ хэдэн оронуудай хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшад тэрэнние тусхайта ёһоор һайшааба. Зүгөөр США-гэй засаг баригша бүлэгөөрхид байха һууха газараа оложо ядан сошордобо. Энээнэйнь шалтагаан хэндэшье эли ха юм: Советскэ Союзай буу зэбсэгээ иимэ ехээр хуряажа байхада, Холбоото Штадууд, НАТО байгуулха талаар тэрэнэй союзнигууд энэ жэшээень юундэ халажа абахагүй гээшэб гэһэн асуудал сэрэгэй хүшэр хүндэ алба татарида дарагдаһан, баруун оронуудай заахашье юумэ тухайлдаг хүн бүхэнэй сэдьхэлдэ ороно ха юм.

Советскэ правительствын энэ шиидхэбэри Нью-Йоркын биржэ дээрэ үзэгдөөгүй ехэ сошордолго үүдхэбэ. Гүрэнэй секретарь Даллес, оборонын министр Вильсон, бусад олон дээгүүр тушаалтай сэрэгэй ноёд ашаг олзоёо алдахамнай гээшэ гү гэжэ ухаа алдаһан промышленнигуудай, финансистнуудай һанааень амаруулха гэжэ дары түргэн оролдобо. Жэшээлхэдэ, «США зэбсэгтэ хүсэнүүдээ хороохо гэжэ оролдохоор бэшэ байна» гэжэ Даллес соносхобо. Тиихэ зурараа, США-гэй сэрэгэй гаргашанууд энэ жэлдэ нэгэ миллиард доллароор ехэ болобо гэжэ гүрэнэй секретарь зааба.

Иигэжэ хэлэхэдэнь буу зэбсэг худалдагшадай һанаагаа амараашье һаа, арад зон американска по… када этигэхэеэ болино. Эдэ бү… США-гэй зонхилхы бүлэгөөр… түлөөлэгшэд яһала ойлгоно. «… Йорк Таймс» газетын мэдээсэ… ёһоор, «Советскэ Союзай хэһэ… алхамые ондо ондоогоор сэ… ябадал» тэдэ бүлэгөөрхидэй … гарана. Уласхоорондын түгшүү… һуларуулха талаар тодорхой … жээ-ябуулга абахын орондо «х… дайнай» политикые хайшаншье … һаань гоёохо гэһэн элдэб м… ябуулганудые хэжэ, США-гэй … хүндые унагаахагүй гэжэ амер… ска хүтэлбэрилэгшэд оролдожо… на. Энээн тухайда хэдэ хэдэн … тинууд тодоор гэршэлнэ.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдээ ба буу з… гүүдээ хороохо тухай СССР-эй … гаһан шиидхэбэри тушаа ба… оронуудай буржуазна хэблэлэй … рим органуудай тарааһан х… хуурмаг үгэнүүд тушаа тогтон … һэнэйшье үрэгүй. Советскэ Со… хараалһан энэ хэмжээ-ябуулгые … шаншье гэжэ һаань муудхааха … рилготойгоор зарим нэгэн амер… ска шэнжэлэгшэд ухаа мэдээгэ… даһан юм. Жэшээлхэдэ, сов… зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хороогдо… «СССР-эй буу зэбсэгынь улам … болохо юм» гэжэ тэдэнэр мэдүү… байгаа.

Буу зэбсэг хуряаха дурагүй … һан аад, баруун оронуудай з… нэгэн ажал-ябуулагшад НАТО … хай һанаагаа зобожо байһан х… тэйгээр өөһэдыгөө харуулхыг … нэ. НАТО-гой гүнзэгы ехээр му… дажа байһание бүхы гадаадын … лэл гол түлэб мэдэрнэ. Тиихэтэ… хамта, НАТО-ые «саашадань б… гаха хэрэгтэй», яахадааб гэ… «зүүн зүгһөө аюул тохёолдуула… һаар лэ байна» гэжэ олохон бу… азна газетэнүүд тоолоно. Совет… английска, советско-французска … сээнүүдэй болохотой дашарам… лан, НАТО-ые байлгаха хэрэ… ородууд тэрээниемнай һанда… һэдэлгэ гаргана гэжэ байгаад … лээд ехэ шууян баруунай ха… хэблэлдэ гараһан байгаа.

Советскэ Союз НАТО тушаа … рынгөө иимэ һанамжые нэгэт… мэдүүлдэг һэн: тэрэ хадаа СС… социалистическэ лагериин орон… эсэргүү шэглүүлэгдэһэн эзэрх… римхэй сэрэгэй союз мүн; НАТ… «нэмээхэ тухай», «сэрэгэй бэшэ … гыень» үргэдхэхэ тухай оруул… һан элдэб дурадхалнууд тэрэнэ… дото зорилгые далдалха гэһэн … тэй ябуулганууд гээшэ.

Уласхоорондын байдалай хүб… жа, элдэб социально-полити… системэтэй оронуудай бэе бэ… этигэжэ, харилсан ажалладаг б… ходо, шэнэ дайнай аюулай буур… найл эсэстэ НАТО гээшэнь муху… жа байна ха юм. Советскэ С… США-тай, Англитай, Франциτай … бусад оронуудтай харилсаа хэхэ… раа, бэе бэедээ этигэлсэдэг бол… худалдаа наймаа ехээр хэхэ, ку… рын ба наукын талаар холбоо б… саагаа, харилсан ажаллалгаа үр… хэхэ ябадалые туйлаха байна … КПСС-эй XX съезд дээрэ … элидхэл соогоо Н. С. Хрущев … тэмдэглэһэн юм.

Эдэ бүгэдые Советскэ Союз … сахан үгөөрөө бэшэ, харин бо… хэрэг дээрэнь туйлажа байна.

С. ИВАНОВ.

Ажалша эхэнэрнүүдэй уласхоорондын конференциин урда …

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федераци июниин 14-һээ 17 хүрэтэр ажалша эхэнэрнүүдэй уласхоорондын конференциие Будапештдэ зарлаба. ВФП-гэй түлөөлэгшэ Жорж Ван Хот конференцидэ хэр зэргэ бэлэдхэл хэгдэжэ байһан тухай венгерскэ ба гадаадын журналистнарта пресс-конференци дээрэ хөөрэжэ үгэбэ. Олон тоото айлшадһаа гадна, дэлхэйн олонхи оронуудһаа түлөөлэгшэд боложо ерэһэн 500 шахуу делегадууд конференцидэ хабаадалсаха байна. Эгээн ехэ делегацинууд Германиһаа (60 хүнһөө бүридэһэн нэгэдэмэл делегаци), Франциһаа (50 хүн), Италиһаа (40 хүн) ерэхэ байна. Советскэ Союзай, Хитадай Арадай Республикын, Польшын, Чехословакиин ба социалистическэ лагериин бусад оронуудай эхэнэрнүүд энэ конференцидэ мүн лэ ехэ ехэ делегацинуудые эльгээхэ юм.

Конференци хоёр асуудал зүбшэн хэлсэхэ байна:

1. Тэгшэ эрхэтэй байхын түлөө, бүһэтэй хүнүүдтэй адли түлбэри абахын түлөө, эхэнэрнүүдэй ажабайдалые һайжаруулхын түлөө, тэд… эрхэ сүлөөгэй түлөө ба эб найра… лай илахын түлөө эхэнэрнү… ябуулдаг тэмсэл тухай.

2. Профсоюзуудай хүдэлмэр… эхэнэрнүүдэй бүри эдэбхитэйгээр… баадалсадаг болохын түлөө.

Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн … дерацида оролсодог профсоюзу… түлөөлэгшэдһөө гадна, бусад … профсоюзна нэгэдэлнүүдэй т… лэгшэд мүн тэрэшэлэн профсою… дай зэргэдэ ородоггүйшье эхэн… дэй түлөөлэгшэд конференциин … дэлмэридэ хабаадалсаха юм.

Негрнүүдэй эрхые хамгаалха зорилгоор митинг болобо

НЬЮ-ЙОРК, майн 26. (ТАСС). Негрнүүдэй эрхые хамгаалха зорилгоор Нью-Йоркын Медисон-Сквер-Гарден гэжэ стадион дээрэ митинг боложо, негритянска ба сагаан шарайта 20.000 ажалшад сугларaa.

Түмэр замай проводнигуудай профсоюзай түрүүлэгшэ Филип Рандольф митингые нээгээ. Негритянска арадай наһа бараһан түлөөлэгшэдэй — Миссисипи штадта болоһон һунгалтын үедэ голосованида хабаадалсахые оролдоһонойнгоо түлөө буудуулан алуулһан священник Джорж Ли, тэрэшэлэн «имагтал негрнүүд лэ байһан тулaдаа алуулһан Эммет Тилл, Клингон Мелтон гэгшэдэй дурасхаалые ёһолхыень тэрэ сугларагшадые уряалаа.

Фашистска алууршадай эмхидхэһэн ба толгойлдог шэнэ Ку-Клукс-Кланай — «сагаан шарайта гражданинуудай соведүүдэй үзэгдөөгүй муухай хорото аашанудые» буруушаахын тулада митинг зарлагдаа гэжэ Рандольф мэдүүлээ. Негрнүүдэй политическэ эрхые ба профсоюзуудай экономическа эрхые үгы хэхые тэдэнэр хүсэнэ гэжэ Рандольф хэлээ. Тиимэ зорилгоор һунгуулиин урнануудһаа негрнүүдые тэдэнэр буудан намнадаг байна. Хархис хуулинуудые хэрэглэжэ ба профсоюзна эмхидхэгшэдтэ, мүн забастовко хэгшэдтэ полицейскэ дошолололго хэжэ, тэдэнэр профсоюзуудай эрхые усадхана.

Өөһэдынгөө гол дайсад болгошо плантаторска феодальнархуу … гархида, томо наймаашад … промышленнигуудта, идхалга… политигуудта эсэргүү тэмсэлдэ … дэн нэгэдхыень урда зүгэй не… тянска ба сагаан шарайта хүдэ… ришэдые, арендаторнууд-хаха… хүдэлэгшэдые Рандольф уряа…

Хара шарайта хүн зоной дэбжэ… дэ туһалха национальна ассоциа… секретарь Рой Уилкинс ба бу… митинг дээрэ үгэ хэлээ.

США-да расова илгаа гаргал… усадхахын түлөө эсэшэ сусаша… гөөр тэмсэхэбди гэжэ митингдэ … баадагшад уялга абаа.

Редакторай орлогшо
О. ГОМБОЕВ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — … культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00774. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № …